



แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Management Strategic Plan)

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2564 - 2567



แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(Stakeholder Management Strategic Plan)
องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
ปี พ.ศ. 2564 – 2567

คำนำ

องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) โดยคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคำนึงถึงความสำคัญของการให้บริการเพื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ ผลิตภัณฑ์ และสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรม รวมถึงการบริหารงานตามแผนวิสาหกิจของ องค์การ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ เกิดเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กร **การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของ อพวช. ปี 2564 - 2567** มีความต่อเนื่องกับแผนวิสาหกิจของ อพวช. ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – 2564 และสอดคล้องกับแผนฉบับที่ 6 พ.ศ. 2565 - 2569 รวมทั้งแผนแม่บทด้านการสร้างความตระหนักรู้ด้าน วทน. ของ อพวช. ซึ่งการดำเนินการจัดทำแผนฯ ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ คณะกรรมการ อพวช. คณะกรรมการบริหาร อพวช. และผู้แทนจากทุกหน่วยงานในสังกัดร่วมระดมความคิดเห็น รวมทั้งจากผลสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อองค์กร ทำให้การทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) โดยคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า หวังเป็นอย่างยิ่งว่า **แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) ปี พ.ศ. 2564 - 2567** ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินการขับเคลื่อนการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรต่อไป

คณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า
องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.)

สิงหาคม 2564

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	หน้าที่ 5
บทที่ 2 ข้อมูลองค์กรและสรุปการวิเคราะห์สถานการณ์ขององค์กรภาพรวม	หน้าที่ 13
บทที่ 3 แผนการดำเนินงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปีที่ผ่านมา	หน้าที่ 44
บทที่ 4 การดำเนินการในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของ อพวช. ประจำปี พ.ศ. 2564 - 2567	หน้าที่ 49
บทที่ 5 การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช.	หน้าที่ 63
บทที่ 6 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ปี 2564 - 2567	หน้าที่ 80
บทที่ 7 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่การปฏิบัติ	หน้าที่ 92

ภาคผนวก

ภาคผนวก : คำสั่งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่ 2 / 2564 ลงวันที่ 8 มกราคม 2564
เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า

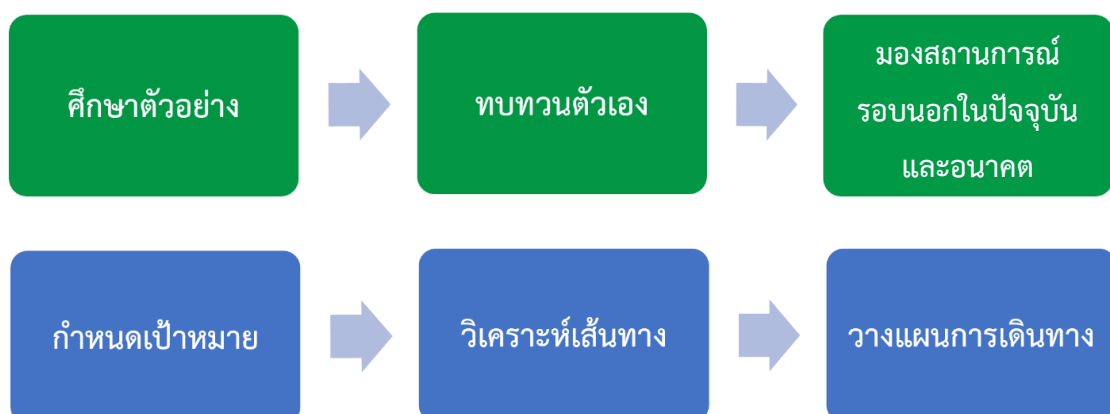
บทที่ 1

บทนำ

➤ ความเป็นมา

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีภารกิจด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมให้กับเยาวชนและสังคมไทย ด้วยการจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ประเภทแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย ได้แก่ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์พระรามเก้า ศูนย์นวัตกรรมแห่งอนาคต และจัดตั้งวิทยาศาสตร์ อพวช. รวมทั้งกิจกรรมเสริมศึกษาที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ อพวช. สู่ชุมชนทั่วประเทศ โดยภารกิจดังกล่าวจะทำให้เยาวชนและสังคมไทยเกิดจิตใจใฝ่รู้อยากเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยความเพลิดเพลิน ได้สัมผัสประสบการณ์จริง กระตุ้นการใช้เหตุและผล สร้างกระบวนการคิดเกิดความคิดสร้างสรรค์มีจินตนาการที่หาไม่ได้จากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจของประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดระบบการให้บริการที่มุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการตลาด และการให้บริการ สำนักคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) จึงได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน Core Business Enabler ด้านการมุ่งเน้นการจัดการความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า (Stakeholder and Customer Management: SCM) สำหรับรัฐวิสาหกิจขึ้น เพื่อให้การบริหารงานด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อพวช. จึงได้มีการแต่งตั้ง คณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า โดยมีบทบาทในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ลูกค้าและตลาด ของ อพวช. ให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ ผลิตภัณฑ์ และสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรมได้ รวมถึง การสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กร และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร โดยการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามแผนให้บรรลุผลตามที่วางไว้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการในการจัดทำแผนดังนี้



การศึกษาแนวทางและรวบรวมข้อมูล (มกราคม - มีนาคม 2564)

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ (เมษายน - กรกฎาคม 2564)

ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ (สิงหาคม - กันยายน 2564)

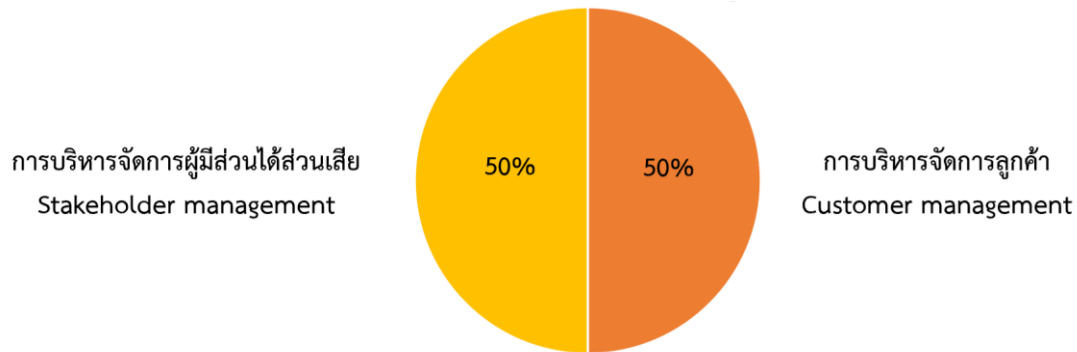
ทบทวนแผนยุทธศาสตร์และดำเนินงานตามแผน (ปี 2565 - 2567)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 อพวช. ได้ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยนำสาระสำคัญของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 ปี 2560 - 2564 และแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ ปี 2565 - 2569 มาประกอบการจัดทำ ซึ่งขั้นตอนสำคัญของการดำเนินงานที่ผ่านมาประกอบด้วย การเตรียมการในประเด็นหลักต่อไปนี้

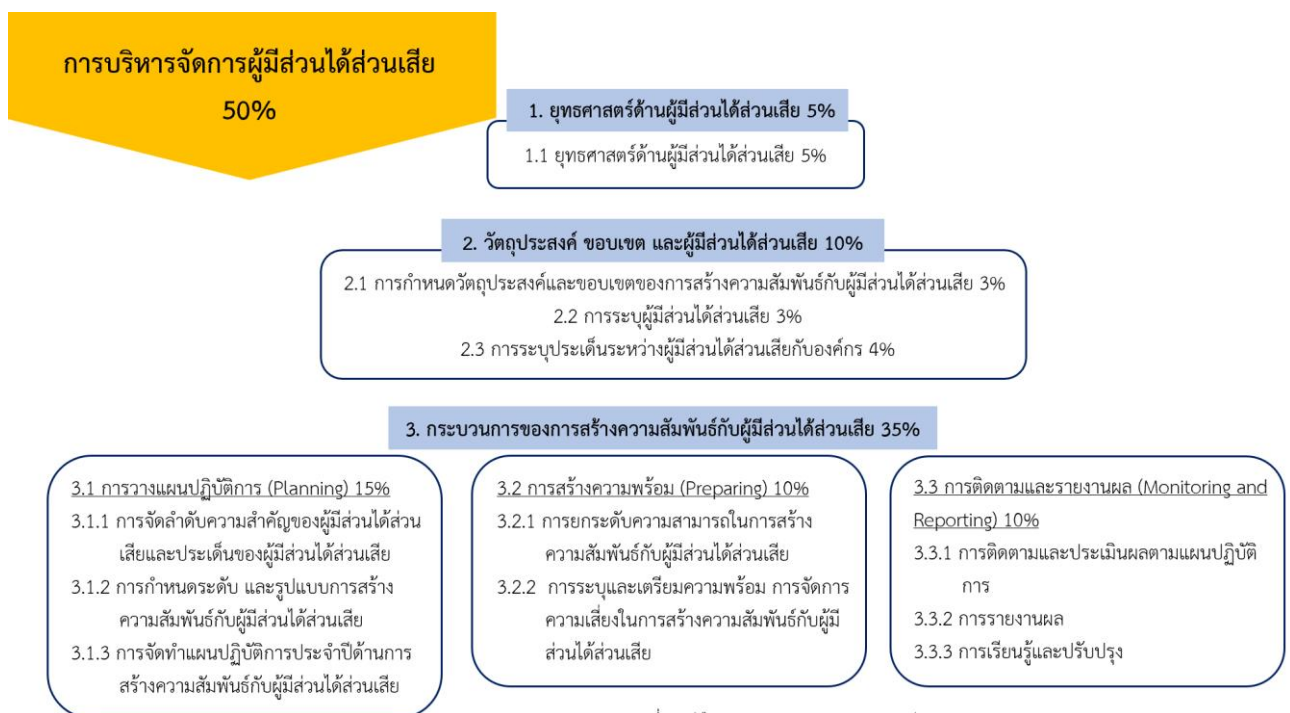
1. การแต่งตั้งและมอบหมายคณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า ขึ้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2564 ในการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด ของ อพวช.
2. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปี พ.ศ. 2564 - 2567
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนัก/ศูนย์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2567
4. การจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น ด้านงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์สถานที่ และอื่น ๆ
5. การสร้างความตระหนักและสื่อสารแผนและนโยบายการดำเนินงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร



การจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ของ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) โดยดำเนินงานโดยตอบสนองต่อหลักการสำคัญ ดังนี้

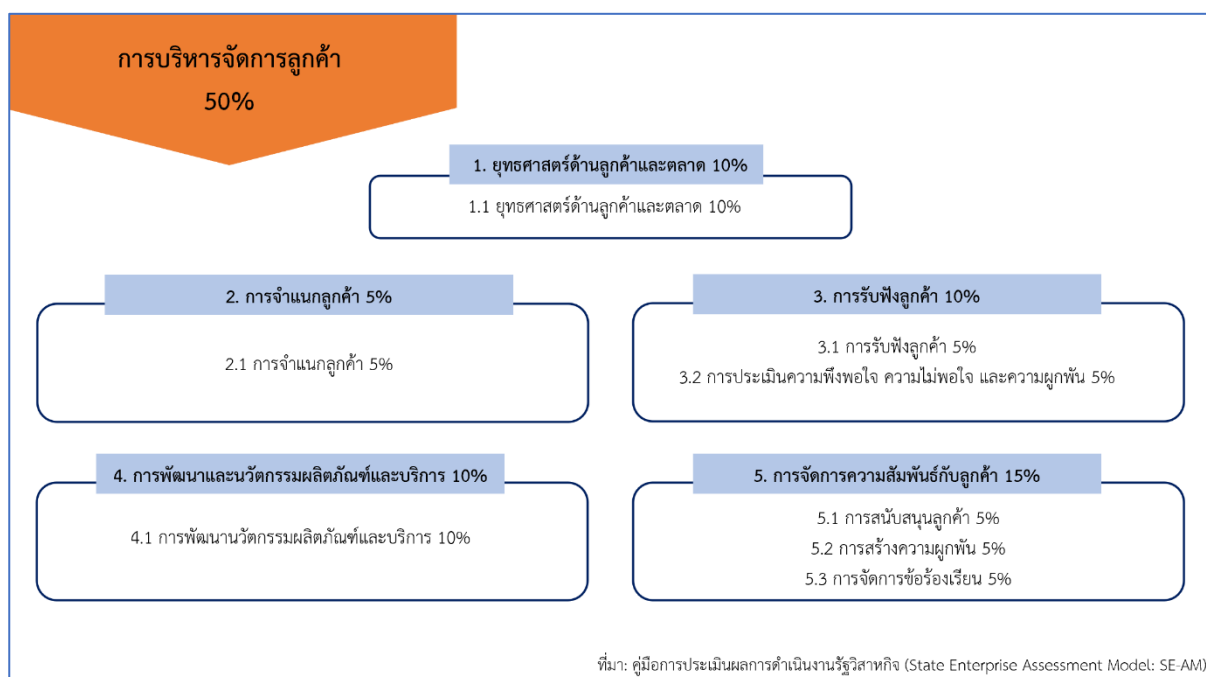


โดยหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ด้านการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย



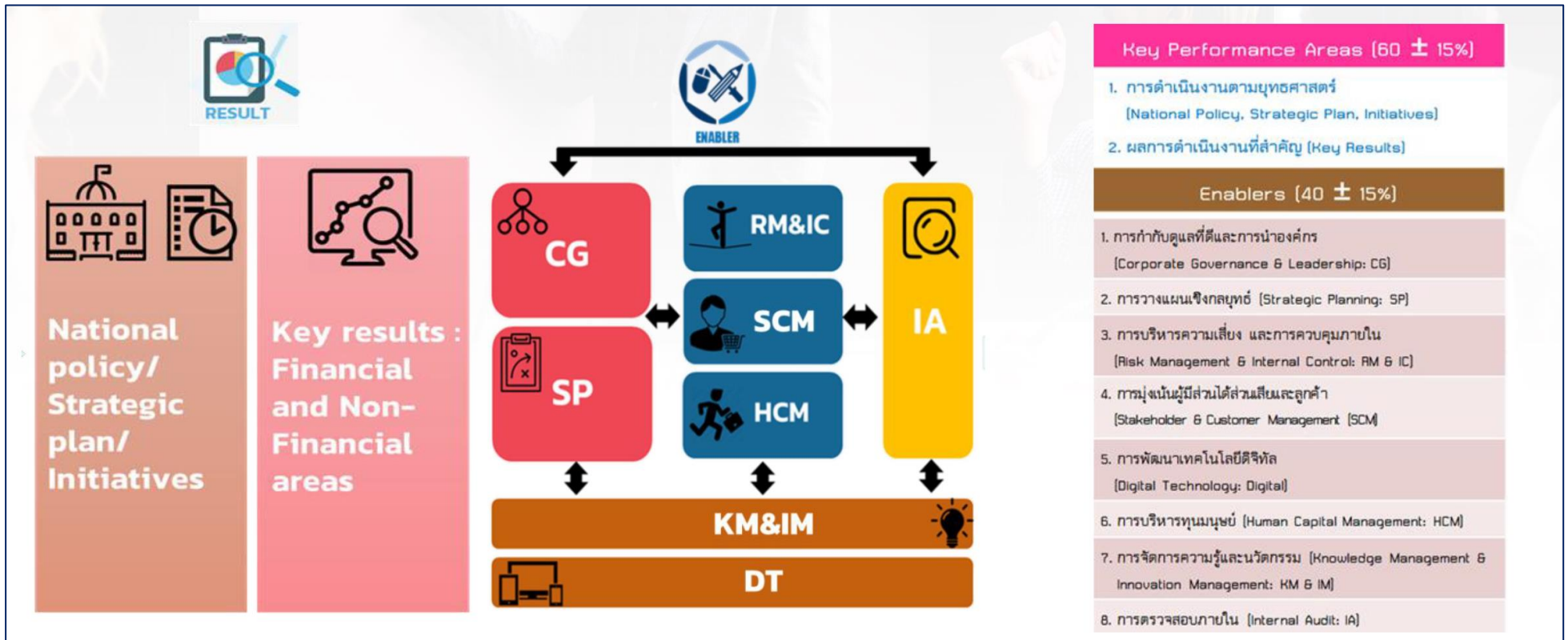
ที่มา: คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Assessment Model: SE-AM)

โดย หลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ด้านการบริหารจัดการลูกค้า ประกอบด้วย

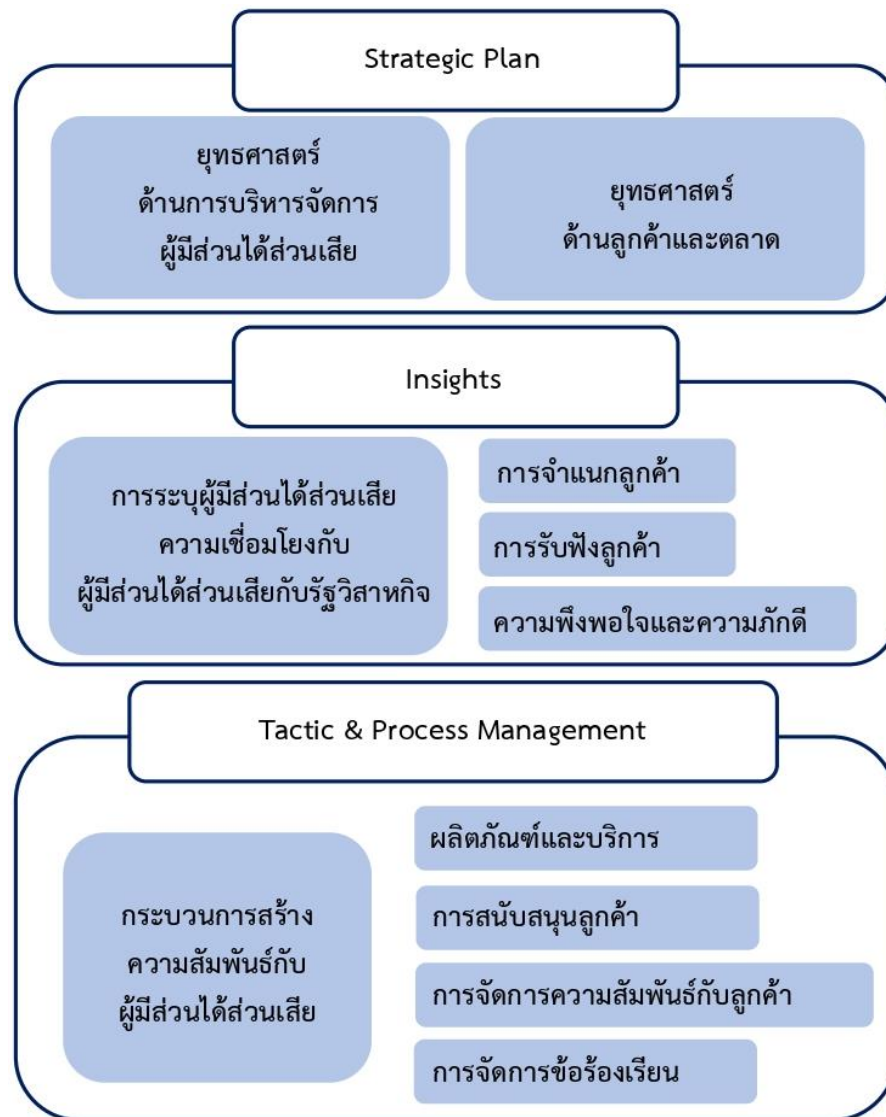


การจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ยังได้บูรณาการด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า ร่วมกับเกณฑ์กระบวนการด้านอื่น เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการปฏิบัติงาน และให้ครอบคลุมกระบวนการทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บูรณาการร่วมกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (SP) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ จัดทำและถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์และติดตามผลและปรับเปลี่ยนแผนงาน
2. การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับรัฐวิสาหกิจ บูรณาการร่วมกับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล (DT) เพื่อทำ Government Integration และ Data government & Big data management การกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกับการกำกับดูแลที่ดีและการนำองค์กร (CG) และการจัดการความรู้ (KM) เพื่อนำข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจัดทำกระบวนการจัดการความรู้
3. กระบวนการการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บูรณาการร่วมกับการบริหารความเสี่ยง (RM) การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล (DT) การตรวจสอบภายใน (IA) การกำกับดูแลที่ดีและการนำองค์กร (CG) เพื่อเปิดเผยความโปร่งใสในการทำงาน การบริหารทุนมนุษย์ (HCM) การจัดการความรู้ (KM) ด้านกระบวนการจัดการความรู้ และกระบวนการปฏิบัติงาน และการจัดการนวัตกรรม (IM) เพื่อทำ Management based innovation และ Innovation Results



ที่มา: คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Assessment Model: SE-AM)



- SP**
- การกำหนดยุทธศาสตร์
 - การจัดทำและถ่ายทอดแผนปฏิบัติการ
 - การติดตามผลและปรับเปลี่ยนแผนงาน

- DT**
- Government Integration
 - Data government & Big Data Mgt.

- CG**
- บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- KM**
- กระบวนการจัดการความรู้

- R**
- การบริหารความเสี่ยง

- KM**
- กระบวนการจัดการความรู้
 - กระบวนการปฏิบัติงาน

- HR**
- การพัฒนาทุนมนุษย์

- CG**
- Disclosure & Transparent

- IA**
- การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

- DT**
- Digital Transformation

- IM**
- Customer centric innovation
 - Knowledge based innovation
 - Innovation Results

ที่มา: คู่มือการชี้แจงผลประโยชน์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า

➤ **วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน**

1. เพื่อให้ อพวช. เป็นองค์กรที่มีระบบบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรและประเทศ
2. เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกมิติ
3. เพื่อให้ อพวช. เป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับในการบริหารงานที่ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

➤ **เป้าหมายของการจัดทำแผน**

1. อพวช. มีแนวปฏิบัติและระบบการทำงานในการจัดการความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานได้
2. บุคลากร อพวช. มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการบริหารความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการทำงาน
3. ผู้รับบริการ ลูกค้า ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ให้การยอมรับ เกิดความเชื่อมั่น และมีความสัมพันธ์ยั่งยืนในการดำเนินงานกับ อพวช.

➤ **ขั้นตอนการจัดทำแผน**

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการขององค์กร และสภาพแวดล้อม รวมถึงนโยบายที่จะดำเนินการ โดยมีแหล่งและวิธีการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- การระดมสมองของบุคลากรในหน่วยงาน
- การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจสายงานต่าง ๆ ใน อพวช.
- การประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า
- เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน
- แผนวิสาหกิจของ อพวช.
- แผนแม่บทการสร้างความตระหนักของ อพวช.
- หลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์นโยบาย เป้าประสงค์ สภาพแวดล้อม สภาพปัญหา
- กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์
- กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน การกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย
- การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน กิจกรรม โครงการ
- การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานประจำปี

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 ข้อมูลองค์กรและสรุปการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพขององค์กรภาพรวม
- บทที่ 3 แผนการดำเนินงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปีที่ผ่านมา
- บทที่ 4 การดำเนินการในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ประจำปี พ.ศ. 2564-2567
- บทที่ 5 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช.
- บทที่ 6 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ปี 2564 - 2567
- บทที่ 7 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การอนุมัติแผนยุทธศาสตร์และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เสนอคณะทำงานและคณะกรรมการบริหาร อพวช. ให้ความเห็น
- เสนอคณะกรรมการ อพวช. ให้ความเห็นชอบและอนุมัติแผนฯ
- แจ้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ
- นำแผนฯ ไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 5 รายละเอียดแผน

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินและติดตามผล

บทที่ 2

ข้อมูลองค์กรและสรุปการวิเคราะห์สถานภาพขององค์กรภาพรวม

องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มีภารกิจหลักในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมให้กับเยาวชนและประชาชนในสังคมไทย ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรม ที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ อพวช. การส่งเสริม และแสดงกิจกรรมหรือผลงานสิ่งประดิษฐ์เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่สังคม การรวบรวมวัตถุตัวอย่าง การบันทึกหลักฐานและสงวนรักษาผลงานการวิจัยและความก้าวหน้าทางวิชาการและนิทรรศการ การเป็นศูนย์รวมทางด้านข้อมูลและวิชาการเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการสร้างร่วมมือกับองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์มุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรซึ่งเพิ่งมีการปรับเปลี่ยนในเดือนตุลาคม 2563 แผนวิสาหกิจองค์กรซึ่งประกอบด้วยแผนฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2560-2564) ที่อยู่ในระยะสิ้นสุดของแผน และแผนวิสาหกิจองค์กร ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2565-2569) ซึ่งได้ดำเนินการเป็นฉบับร่างแล้วและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร อพ. ให้ใช้อ้างอิงในการจัดทำแผนฉบับต่าง ๆ ตามเกณฑ์ประเมินของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) รวมทั้งแผนแม่บทการสร้าง ความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2563-2565 ซึ่งเป็นแกนหลักในการ พัฒนางานตามพันธกิจของ อพวช. มาเพื่อประกอบการจัดทำแผน โดยมีรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้

➤ โครงสร้างองค์กร ของ องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.)

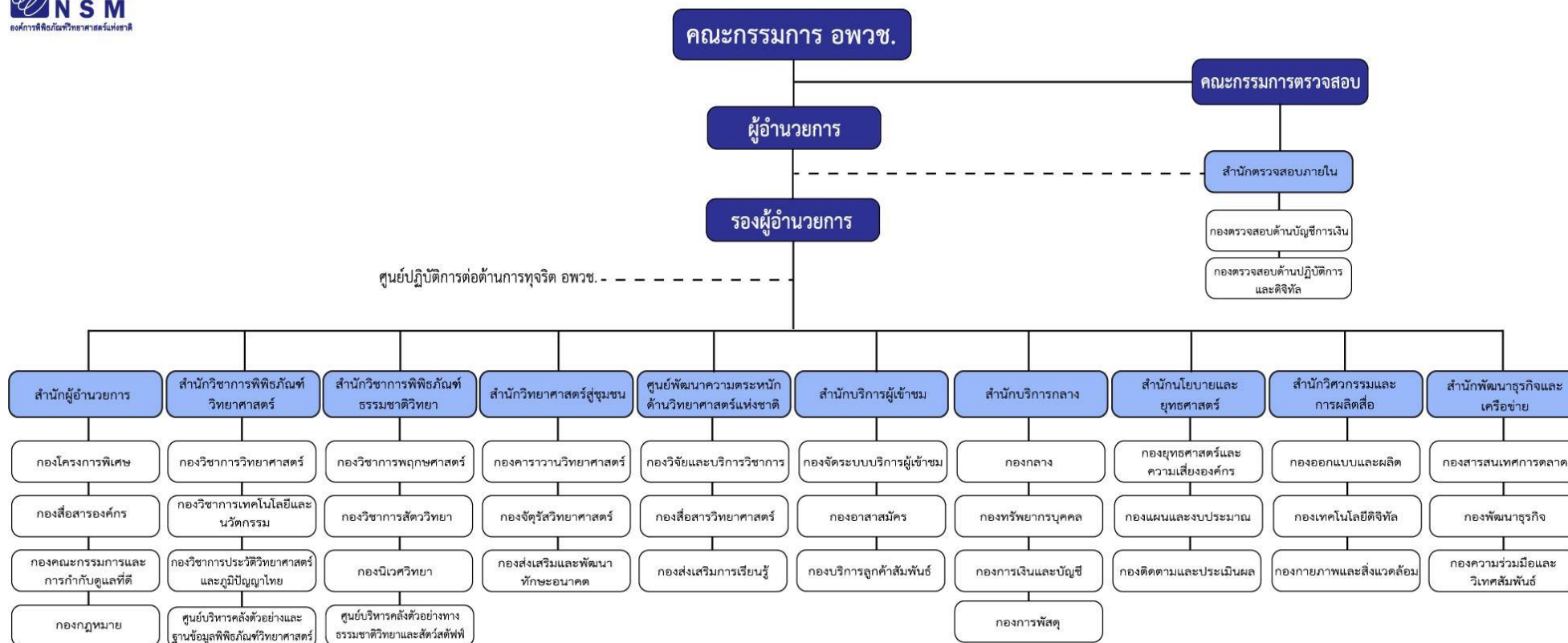
ปัจจุบัน อพวช. มีการบริหารจัดการภายใต้การแบ่งโครงสร้างองค์กรซึ่งมีการปรับเปลี่ยนและได้รับอนุมัติ ให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับการขยายปริมาณงาน และ ให้เกิดความชัดเจนในแง่บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในงานแต่ละด้าน อย่างไรก็ตามก็ยังบริหารจัดการในรูปของ matrix คือการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยต่าง ๆ ที่มีบทบาทแตกต่างกัน โครงสร้างการทำงานของ อพวช. ใน ปัจจุบันประกอบด้วย 11 สำนัก โดยมีผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ อพวช. กำกับดูแล ดังนี้

1. สำนักวิชาการพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์ รับผิดชอบเกี่ยวกับการค้นคว้า ศึกษา วิจัยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
2. สำนักวิชาการพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา รับผิดชอบเกี่ยวกับการค้นคว้า ศึกษา วิจัยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารด้านธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ

3. **สำนักวิทยาศาสตร์สู่ชุมชน** รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และขยายบริการกิจกรรมการเรียนรู้ ของ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค (Outreach) และนอกพื้นที่องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
4. **ศูนย์พัฒนาความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์แห่งชาติ** รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์ พัฒนาหลักสูตรและดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ให้เกิดการสร้าง ความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์แก่สังคมไทย
5. **สำนักบริการผู้เข้าชม** รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาและบริหารระบบการบริการผู้เข้าชม เพื่ออำนวยความสะดวก สร้างความพึงพอใจ และประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้ใช้บริการ
6. **สำนักตรวจสอบภายใน** รับผิดชอบในการสร้างความเชื่อมั่น (Assurance service) และการให้คำปรึกษา (Consulting service) แก่ผู้บริหารและหน่วยงานอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรม โดยการประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบควบคุมภายใน ระบบบริหารความเสี่ยง การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ
7. **สำนักผู้อำนวยการ** รับผิดชอบเกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ในการกำกับดูแลงานโครงการพิเศษ การสื่อสารองค์กรทั้งภายในและภายนอก ให้ สอดคล้องกับพันธกิจขององค์กร การจัดทำนโยบาย แผนแม่บทและแนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม
8. **สำนักบริการกลาง** รับผิดชอบสนับสนุนภารกิจภายในองค์กร ด้านการบริหารงานสารบรรณ ควบคุม ดูแล การจัดส่งหนังสือเข้า-ออกให้กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ด้านทรัพยากรบุคคลทั้งการบริหารและ พัฒนาทรัพยากรบุคคล ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ
9. **สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์** รับผิดชอบการจัดทำนโยบายและแผน การจัดทำยุทธศาสตร์ แผนวิสาหกิจ แผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปี การติดตามและประเมินผล การรายงานผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน
10. **สำนักวิศวกรรมและการผลิตสื่อ** รับผิดชอบสนับสนุนการทำงานของส่วนงานต่าง ๆ ในองค์การพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ด้านการออกแบบ และผลิตนิทรรศการ สื่อ และอุปกรณ์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบโสตทัศนูปกรณ์ และการจัดการห้องสตูดิโอ การดูแล และซ่อมบำรุงนิทรรศการ อาคารสถานที่และระบบสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์
11. **สำนักพัฒนาธุรกิจและเครือข่าย** รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการวางแผน วิจัย และพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อ กำหนดนโยบายด้านการตลาด การพัฒนาธุรกิจใหม่ ๆ และการระดมทุน ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสร้าง ความร่วมมือและเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฉบับนี้ ได้ดำเนินงานภายใต้การมีส่วนร่วมจาก ทุกสำนัก/ศูนย์ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมในทุกมิติ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและนำไปสู่การสร้างมูลค่าแก่องค์กรและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียอย่างแท้จริงและยั่งยืน

โครงสร้างองค์กร ของ องค์การพิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.)



โครงสร้าง อพวช. ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี 2564 – 2567 ยังได้จัดทำขึ้นโดยอ้างอิงสาระสำคัญของแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564) สาระสำคัญของแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 – 2569) และ แผนแม่บทการสร้าง ความตระหนักด้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563 - 2565 ประกอบด้วย

➤ แผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560-2564) มีวิสัยทัศน์ พันธกิจและ ยุทธศาสตร์ขององค์กร ดังนี้

วิสัยทัศน์ อพวช. ของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564)

“เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตชั้นนำในอาเซียน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม”

พันธกิจ อพวช. ของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564)

“ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ด้วยการ

- พัฒนาและให้บริการนิทรรศการ และกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านพิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้และช่องทางการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ
- ศึกษาวิจัยและรวบรวมวัสดุตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และธรรมชาติวิทยา
- วิจัย พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์
- พัฒนารัฐกิจและระบบการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

ค่านิยม อพวช. (Core Values) ของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564)

หลักการนำทางในการปฏิบัติงานที่เป็นวัฒนธรรมองค์กร ดังต่อไปนี้

National Science Museum: NSM

N = Nature and Science Appreciation (ความชื่นชมในธรรมชาติและวิทยาศาสตร์)

S = Service Mindedness (จิตใจรักบริการ)

M = Managerial Professionalism (การจัดการอย่างมืออาชีพ)

แผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑิทยาศาสตร์แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560-2564)



ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ขยายบริการการเรียนรู้สู่ทุกช่วงวัยและทุกพื้นที่

- กลยุทธ์ที่ 1 สานพลังความร่วมมือ กับสถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ชุมชน และประชาคมวิทยาศาสตร์
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล
- กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และอาชีพวิทยาศาสตร์ตามเป้าหมายการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมของประเทศ
- กลยุทธ์ที่ 4 เร่งขับเคลื่อนโครงการพิพิธภัณฑสถานขนาดใหญ่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสรรค์องค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์

- กลยุทธ์ที่ 1 วิจัยและพัฒนานวัตกรรม สื่อสารทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงกับโลกอาชีพในอนาคต และเตรียมสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงรองรับกับกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย
- กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนานักสื่อสารทางวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่เพื่อรองรับความต้องการของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างโอกาสทางธุรกิจ

- กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาและสนับสนุนนิทรรศการโลกอาชีพในอนาคตแบบครบวงจร
- กลยุทธ์ที่ 2 จัดทำแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุก ควบคู่กับการทบทวนอัตลักษณ์ของ อพวช. ให้ชัดเจน
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาธุรกิจใหม่จากการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

- กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงโครงสร้าง พัฒนากลไกการบริหารงานและการกำกับที่ดีภายในองค์กร
- กลยุทธ์ที่ 2 แสวงหาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นจากหน่วยงานภาครัฐ

การวิเคราะห์สถานภาพ (SWOT Analysis) ของแผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ผลการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมและปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร พบปัจจัยที่เป็นทั้งจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ปัจจัยที่เป็นโอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats) ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. เป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นนำของภูมิภาคได้รับการยอมรับจากสังคมไทย 2. อพวช. มีความคล่องตัวของการบริหารจัดการองค์กร 3. มีระบบการจัดการที่เป็นมาตรฐาน 4. อพวช. มุ่งเน้นการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ 5. มีบุคลากรที่มีความมุ่งมั่น มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีความคล่องตัวในการบริหารงานบุคลากร 6. เป็นองค์กรที่มีความโดดเด่นในการสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ 7. มีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง	1. บุคลากรมีช่วงว่างและจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 2. ยังไม่สามารถขยายและรองรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่น ๆ 3. ขาดแผนการบริหารจัดการพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน 4. การบริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเท่าที่ควร 5. ขาดการทำการตลาดและประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก

โอกาส (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
1. นโยบายของประเทศเปิดโอกาสและสอดคล้องภารกิจของ อพวช. ส่งผลได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล 2. สังคมไทยให้ความสนใจมาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ อพวช. มีโอกาสด้านผู้ใช้บริการมากขึ้น 3. คนไทยยังได้รับบริการด้านการศึกษามีความเหลื่อมล้ำ ทำให้ อพวช. มีโอกาส ด้านการรวมนักวิทยาศาสตร์มากขึ้น 4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว ทำให้ อพวช. สามารถนำเสนอการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลากหลายกลุ่มที่ดีขึ้น 5. กิจกรรมเพื่อสังคมของหน่วยงานเปิดโอกาสให้อพวช. ขยายตลาดให้มากขึ้น 6. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้อพวช. ได้รับความสนใจจากสังคม	1. สังคมไทยยังให้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์น้อยส่งผลให้แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ยังไม่ได้ได้รับความสนใจมากพอ 2. ขาดบริการขนส่งมวลชนสาธารณะจากกรุงเทพฯ เข้าถึง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี 3. มีแหล่งเรียนรู้ใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีทางเลือกที่จะไม่มาใช้บริการ อพวช. มากขึ้น 4. กฎหมายของประเทศยังไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบ อพวช.

โอกาส (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
7. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการตื่นตัวของผู้สูงอายุ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ 8. ระบบการประเมินผลองค์กรจากภายนอก กระตุ้น ให้การบริหารจัดการองค์กรของ อพวช. มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	

จุดแข็ง (S-Strengths)

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นนำของภูมิภาคได้รับการยอมรับจากสังคมไทย

อพวช. เป็นองค์กรระดับประเทศที่มีภารกิจชัดเจนด้านการสร้างความตระหนักทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม กล่าวได้ว่าสังคมไทยให้ความเชื่อถือและยอมรับ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมชั้นนำของภูมิภาคที่มีระบบให้บริการอย่างเป็นมาตรฐานสากล มีบริการหลากหลายรูปแบบ ทันสมัยและสามารถให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้ใช้บริการทุกเพศวัย ขยายโอกาสการเรียนรู้แก่ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น คาราวานวิทยาศาสตร์ ช่องทางการสื่อสารวิทยาศาสตร์ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้รับการยอมรับจากภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขึ้นทุกปีทั้งงบบริหารจัดการและงบลงทุน ได้รับการยอมรับจากพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศโดยรวม อีกทั้ง อพวช. ยังมีการดำเนินการกิจกรรมเพื่อสังคมมาโดยตลอด

2. อพวช. มีความคล่องตัวของการบริหารจัดการองค์กร

อพวช. เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีขนาดไม่ใหญ่เกินไป ทำให้การบริหารมีความคล่องตัวสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับโอกาสต่าง ๆ ได้ค่อนข้างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นด้านงบประมาณมากกว่าหน่วยงานราชการ มีการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนโดยภาครัฐ และสามารถหารายได้มาอุดหนุนงบประมาณ ทำให้สามารถบริการความรู้แก่ประชาชนได้กว้างขวางโดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสและพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งสามารถทำงานตอบสนองความจำเป็นของประเทศ โดยไม่ต้องห่วงด้านการแสวงหาผลกำไร

3. มีระบบการจัดการที่เป็นมาตรฐาน

อพวช. เป็นองค์กรที่มีการจัดการการใช้ระบบบริหารจัดการภายใน ตามมาตรฐานการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เกิดการติดตามพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาระบบการจัดการด้านพิพิธภัณฑ์ และการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ถือว่าอยู่ในขั้นแนวหน้าของประเทศไทยและของภูมิภาค โดยเฉพาะระบบจัดเก็บวัสดุตัวอย่างทางธรรมชาติที่เป็นมาตรฐานระดับสากล

4. อพวช. มุ่งเน้นการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์

อพวช. ให้ความสนใจในการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จะเห็นได้จากการสะสมวัสดุตัวอย่างทางด้านชีวภาพที่มีจำนวนมาก มีฐานข้อมูลทางชีวภาพ และยังค้นพบพืชและสัตว์ชนิดใหม่ ๆ ทุกปี และด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ มีบุคลากรทางด้านการวิจัย อาทิ การสื่อสารโดยการนำของเล่นภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาเป็นกิจกรรมและนิทรรศการ เพื่อนำไปเผยแพร่ในต่างประเทศ และมีศักยภาพด้านการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน

ความหลากหลายทางชีวภาพและการสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ รวมทั้งมีวัตถุประสงค์ที่รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพระดับนานาชาติ

5. มีบุคลากรที่มีความมุ่งมั่น มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีความคล่องตัวในการบริหารงานบุคลากร

อพพช. มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์และด้านธรรมชาติวิทยา ในระดับค่อนข้างดี เมื่อเทียบกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศ ทำให้ อพพช. ได้รับความเชื่อถือทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ประกอบกับพนักงานส่วนใหญ่ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ สนุกกับลักษณะของงานในการจัดกิจกรรมสู่เด็กและเยาวชน พอใจที่มีอิสระในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน และเห็นคุณค่าของงานที่ทำและการสร้างสังคมวิทยาศาสตร์ ส่วนงานบริหารบุคลากร อพพช. ได้วางระบบอาสาสมัครไว้เพื่อเข้ามาช่วยงานในแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมโดยกำหนดไว้ใน พรบ. ทำให้การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์แหล่งเรียนรู้ของ อพพช. มีความคล่องตัวในการนำบุคลากรภายนอกมาช่วยในการขับเคลื่อนกิจการของ อพพช. มาโดยตลอด ทำให้เกิดการหมุนเวียนบุคลากรของ อพพช. รวมถึงการบริหารงานมีความตื่นตัว และมีประสิทธิภาพสูง

6. เป็นองค์กรที่มีความโดดเด่นในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์

อพพช. ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในฐานะองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ และบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การสื่อสารวิทยาศาสตร์ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการ การพัฒนานวัตกรรม และการจัดกิจกรรมสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีหน่วยงานด้านการวิจัยวิชาการและการรวบรวมวัสดุตัวอย่างด้านธรรมชาติวิทยาที่เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ และเป็นแหล่งอ้างอิง ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนา สร้างขีดความสามารถด้านการสตัฟฟ์สัตว์ (Taxidermy) เพื่อการจัดแสดงและศึกษาวิจัยที่โดดเด่นในระดับประเทศของไทย และในภูมิภาคอาเซียน สามารถเผยแพร่องค์ความรู้สู่สังคมไทย

7. มีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง

เป็นองค์กรที่มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยทางวิทยาศาสตร์ และด้านพิพิธภัณฑ์กับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ และได้รับการสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานวิจัย หน่วยงานการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. บุคลากรมีช่วงห่างและจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขององค์กรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ อพพช. เผชิญปัญหาในด้านบุคลากร มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของบุคลากรรุ่นใหม่ให้ทันต่อการเติบโตขององค์กร ทั้งด้านปริมาณงานและลักษณะงานใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจนมีช่วงห่างระหว่างผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการ องค์กร และการเกษียณอายุราชการของผู้บริหารระดับสูง ทำให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยงานที่มีมิติหลากหลาย เกิดความล่าช้าของงานในขั้นตอนต่าง ๆ ในขณะที่ตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงยังมีการรักษาการอยู่หลายตำแหน่งไม่เพียงพอต่อการดูแลงานอย่างทั่วถึง

2. ยังไม่สามารถขยายและรองรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่น ๆ

กิจกรรมส่วนใหญ่ของ อพวช. ยังให้น้ำหนักที่เด็กและเยาวชนเป็นส่วนใหญ่ทำให้ภาพลักษณ์และกิจกรรมที่จะส่งเสริมความตระหนักต่อประชาชนกลุ่มอื่นในสังคม ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ยังไม่มากเพียงพอ การบริการของ อพวช. ยังเน้นที่กลุ่มนักเรียน ยังไม่สามารถขยายไปสู่กลุ่มผู้รับบริการกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้ในระยะยาว อาจส่งผลต่อภาพพจน์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากจะมีเฉพาะกลุ่มนักเรียน รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับ อพวช. ในกลุ่มประชาชนทั่วไปยังคงค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มคนทำงาน และครอบครัว

3. ขาดแผนการบริหารจัดการพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน

อพวช. ยังขาดการแผนการบริหารจัดการพื้นที่ ให้รองรับการบริการผู้เข้าชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่มีพิพธิภัยเกิดขึ้นใหม่และจำนวนผู้ชมมากขึ้นแต่โครงสร้างพื้นฐานการบริการที่เพียงพอ เช่น การเดินทางและการจอดรถภายใน การกำจัดขยะ ร้านอาหาร ห้องน้ำ ร้านจำหน่ายสินค้า ทางเชื่อมระหว่างอาคาร และความร่มรื่นของภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการด้านอื่น ๆ แก่ผู้เข้าชม ทั้งนี้รวมถึงระบบการขนส่งมวลชนเพื่อบริการผู้เข้าชม ยังมีความพร้อม ขาดความเชื่อมโยงกับระบบการขนส่งมวลชนของจังหวัดและส่วนอื่น ๆ

4. การบริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเท่าที่ควร

ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศยังไม่ได้รับการพัฒนารับรองต่อการบริหารจัดการองค์กร การบริการประชาชน และการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กร ขณะที่เทคโนโลยีสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการเติบโตขององค์กรก็เปลี่ยนแปลงมาก การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ เช่น ระบบการรับจองออนไลน์ ระบบสมาชิกออนไลน์ ระบบการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งรูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ยังดำเนินการได้ไม่ทันต่อการใช้งาน รวมทั้งยังต้องการงบประมาณลงทุนสูง

5. ขาดการทำการตลาดและประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก

เพื่อสื่อสารสินค้าและบริการกับลูกค้าเดิม รวมทั้งขยายสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ ขาดการทำงานเชิงรุก เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เช่น หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว การทำวิจัยอย่างจริงจังด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์ยังไม่เพียงพอ เพื่อให้สามารถพัฒนาแผนการตลาดและแผนจัดกิจกรรมเชิงรุก ยังขาดการทำงานเชิงรุก เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับแหล่งทุนในระดับชาติและระดับนานาชาติ

โอกาส (Opportunities)

1. นโยบายของประเทศเปิดโอกาสและสอดคล้องภารกิจของ อพวช. ส่งผลได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

นโยบายด้านการพัฒนาประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับการขับเคลื่อนต่อเนื่องทั้งการเพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านบุคลากรการวิจัย โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการ เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ในมิติต่าง ๆ ทั้งการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการต่อการบริโภคของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป นำไปสู่ศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น

อีกทั้งระบบการศึกษาแนวใหม่ที่จะมุ่งเน้นให้การฝึกกำลังคนให้มีความรู้มุ่งสู่การพัฒนาเชิงนวัตกรรมมากขึ้น ด้วยระบบการศึกษาในรูปแบบ STEM Education

2. สังคมไทยให้ความสนใจมาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ อพวช. มีโอกาสด้านผู้ใช้บริการมากขึ้น

สังคมไทยให้ความสนใจเล็งเห็นความสำคัญและเริ่มต้นตัว ในการส่งเสริมให้บุตรหลานเข้าไปเรียนรู้และมีประสบการณ์ในแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ พิจารณาจากจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ อพวช. มีโอกาสให้บริการแหล่งเรียนรู้ที่กำลังพัฒนาขึ้น ทั้งพิพิธภัณฑ์พระรามเก้าที่เปิดให้บริการต่อสาธารณชนเมื่อเดือน ธันวาคม 2562 และโครงการศูนย์นวัตกรรมแห่งอนาคตที่มีกำหนดเปิดในปี 2567 อีกทั้งยังสามารถจัดทำ นิทรรศการได้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้บริการอีกด้วย

3. คนไทยยังได้รับบริการด้านการศึกษามีความเหลื่อมล้ำ ทำให้ อพวช. มีโอกาส ด้านการวางนวัตวิยาศาสตร์ มากขึ้น

คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้นและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเหลื่อมล้ำที่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสเข้าถึง การศึกษาระดับปริญญาตรี ยังมีความแตกต่างกันระหว่าง เขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ

4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว ทำให้ อพวช. สามารถนำเสนอการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลากหลายกลุ่มที่ดีขึ้น

การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและการ นำเสนอชิ้นงานนิทรรศการที่มีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์มี บทบาทมากขึ้น มีการยกระดับกระบวนการสื่อสารไปสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผสมผสานระหว่าง Information Technology กับ Operation Technology หรือที่เรียกว่า internet of thing (เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และอื่น ๆ) เพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ตาม ความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น ทำให้ อพวช. มีโอกาสที่จะพัฒนาชิ้นงานนิทรรศการใหม่ ๆ ให้กับ ผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมทั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย ทำให้มีการพัฒนาชิ้นงานและการจัดแสดง นิทรรศการให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

5. กิจกรรมเพื่อสังคมของหน่วยงานเปิดโอกาสให้ อพวช. ขยายตลาดให้มากขึ้น

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความสำคัญในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น และให้การ สนับสนุนภารกิจดังกล่าว ส่งผลให้ อพวช. มีโอกาสนำเสนอผลงานอย่างกว้างขวางและคล่องตัวขึ้น

6. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้ อพวช. ได้รับความสนใจจากสังคม

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Climate change จะส่งผลกระทบ ข้ำเติม ต่อสถานการณ์ การเสื่อมโทรม ของสภาพแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยและรุนแรงมากขึ้น สังคม และวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดเวลารวมถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ ทำให้เกิดความสนใจและตื่นตัว เตรียมพร้อมในการรับมือกับ สภาพภูมิอากาศ กับการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผู้คนมีความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ทำให้

อพวช. มีโอกาสสร้างหัวข้อใหม่มาพัฒนาใช้ในการจัดนิทรรศการ กิจกรรม และการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ใหม่ ๆ มากขึ้น

7. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการตื่นตัวของผู้สูงอายุ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์

สังคมสูงวัยประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับภาระการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2563 เป็นศตวรรษผู้สูงอายุ หมายถึงจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก การเป็นสังคมผู้สูงอายุส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น นอกจากนี้มีความต้องการสินค้าและบริการผู้สูงอายุมากขึ้น นับเป็นโอกาสอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาด้านธุรกิจการลงทุนด้านการค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย และการบริการสุขภาพ ซึ่งล้วนแต่เอื้อโอกาสในการผลิตและการให้บริการของ อพวช. ที่จะพัฒนาการสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ผู้สูงอายุสังคมไทย

8. ระบบการประเมินผลองค์กรจากภายนอก กระตุ้นให้การบริหารจัดการองค์กรของ อพวช. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ระบบการประเมินจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และผู้ทำการประเมินการปฏิบัติงานของ อพวช. ส่งผลให้ อพวช. มีการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำระบบประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจตามระบบประเมินใหม่ (Core Business Enablers) มาช่วยในการประเมินผลการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัด (Threats)

1. สังคมไทยยังให้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์น้อยส่งผลให้แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ยังไม่ได้รับความสนใจมากพอ

กระแสสังคมให้ความสำคัญในการแสดงออกของเยาวชน ในด้านความบันเทิงมากกว่าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สะท้อนจากจำนวนการแข่งขันทางด้านบันเทิงไม่ว่รายการต่าง ๆ จะได้รับความสนใจการแข่งขันกว่าทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ อพวช. จัดขึ้น นอกจากนี้สะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์ที่ยังมีรายการทางด้านเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่น้อยและไม่หลากหลาย

2. ขาดบริการขนส่งมวลชนสาธารณะจากกรุงเทพฯ เข้าถึง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี

ในปัจจุบันยังไม่มีรถยนต์ขนส่งมวลชนสาธารณะจากใจกลางเมือง ที่มีความสม่ำเสมอแน่นอน เป็นผลให้ประชาชนที่สนใจเข้าชม อพวช. จะเป็นประชาชนที่มาด้วยรถยนต์ส่วนตัว และบริการรับ-ส่ง โดยสาธารณะที่มีราคาแพงทำให้เป็นอุปสรรคต่อกลุ่มลูกค้า ครอบครัวที่จะเดินทางมายัง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี เป็นผลให้กลุ่มครอบครัวมายัง อพวช. มีปริมาณน้อย ซึ่งเป็นร้อยละ 10 ของผู้ให้บริการทั้งหมดของ อพวช.

3. มีแหล่งเรียนรู้ใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีทางเลือกที่จะไม่มาใช้บริการ อพวช. มากขึ้น

ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่หลายประเภทเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ มีการแข่งขันที่สูงขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพใช้เทคโนโลยีการนำเสนอที่ทันสมัย มีทำเลที่ตั้งใกล้แหล่งชุมชน สะท้อนจากจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นในประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีสูงถึงมากกว่า 3,000 แห่ง เป็นผลให้ประชาชนที่สนใจจะเดินทางมายังแหล่งเรียนรู้มีโอกาสในการเลือกที่จะเดินทางไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากการมารับบริการที่อพวช.

4. กฎหมายของประเทศยังไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบ อพวช.

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เอื้อต่อการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. เช่น จำนวนผู้สนับสนุนมีน้อยราย เนื่องจากผู้บริจาคไม่สามารถนำไปเข้าสู่กระบวนการลดหย่อนภาษีได้ อีกทั้ง อพวช. ไม่เป็นหน่วยงานที่ได้รับสิทธิครอบครอง ดูแลรักษาวัสดุอุเทศ ตัวอย่างสัตว์และพืชบางประเภท

นอกจากการนำแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติฉบับที่ 5 มาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ในปี 2564 อพวช. ได้จัดทำแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2565 – 2569 ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จและจะเริ่มใช้ในปีบัญชีงบประมาณ 2565 ซึ่งได้จัดทำร่างแผนวิสาหกิจดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการบริหาร อพวช. จึงได้เห็นควรให้นำสาระสำคัญของแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 - 2569) มาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปี 2564 – 2567 ด้วย ดังมีรายละเอียดตามแนบ

➤ แผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 - 2569)

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ค่านิยมหลัก ที่สะท้อนอัตลักษณ์และบริบทของ อพวช. มี สาระสำคัญของแผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 - 2569) ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

ดินแดนแห่งการค้นพบความมหัศจรรย์ของวิทยาศาสตร์

A place where everyone can discover the wonders of science.

พันธกิจ (Mission)

สร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนสนุกกับการค้นพบ เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยความมหัศจรรย์ของวิทยาศาสตร์

(To inspire people with the best learning, research and entertainment solutions.) ด้วยการ

1. สร้างแรงบันดาลใจและความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์
2. ให้บริการพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ด้วยมาตรฐานระดับโลก
3. วิจัย รวบรวมวัสดุตัวอย่าง และจัดการองค์ความรู้เพื่อการสื่อสารวิทยาศาสตร์
4. พัฒนาธุรกิจและสร้างความร่วมมือระดับประเทศและนานาชาติที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

ค่านิยมหลัก (Core Values) หลักการนำทางชีวิตการปฏิบัติงาน ที่เป็นวัฒนธรรมองค์การ มีดังต่อไปนี้

Curiosity WINS

Wisdom - Innovation – Neighborly – Spark

Wisdom: ความรอบรู้ในมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ

Innovation: มีความคิดริเริ่ม ค้นคว้าและสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่เสมอ

Neighborly: มอบสิ่งที่ดีที่สุดในให้กับลูกค้า เพื่อนร่วมงาน และสังคม

Spark: เป็นประกายมีชีวิตชีวา

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Themes)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งสู่เสาหลักด้านการจัดการองค์ความรู้วิทยาศาสตร์เพื่อพลเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างประสบการณ์มหัศจรรย์สุดล้ำแห่งวิทยาศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนองค์การพลวัตที่ชาญฉลาด

แผนวิสาหกิจองค์การพิพิธภัณฑิวิทยาศาตร์แห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 - 2569)

วิสัยทัศน์	"ดินแดนแห่งการค้นพบความมหัศจรรย์ของวิทยาศาสตร์"
พันธกิจ	สร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนสนุกกับการ ค้นพบ เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยความมหัศจรรย์ของวิทยาศาสตร์" ด้วย 1. สร้างแรงบันดาลใจและความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ 2. ให้บริการพิพิธภัณฑิวิทยาศาตร์ด้วยมาตรฐานระดับโลก 3. วิจัย รวบรวมวัสดุตัวอย่าง และจัดการองค์ความรู้เพื่อการสื่อสารวิทยาศาสตร์ 4. พัฒนารูจักและสร้างความร่วมมือระดับประเทศและนานาชาติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑิวิทยาศาตร์
ค่านิยม	Curiosity WINS: Wisdom - Innovation – Neighborly – Spark

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งสู่เสาหลักด้านการจัดการองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อพลเมือง	ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างประสบการณ์มหัศจรรย์สุดล้ำแห่ง วิทยาศาสตร์	ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนารูจักที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑิ	ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนองค์การพลวัตที่ชาญฉลาด
กลยุทธ์ 1 ยกระดับมาตรฐานระบบการจัดการองค์ความรู้ และเชื่อมโยงสู่ฐานข้อมูลประเทศ	กลยุทธ์ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการ บริการของพิพิธภัณฑิที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	กลยุทธ์ 1 ขยายโอกาสทางธุรกิจและสร้างรายได้ด้วย นวัตกรรม	กลยุทธ์ 1 เสริมสร้างศักยภาพพหุมนุษย์ให้พร้อมสำหรับ ศตวรรษที่ 21
กลยุทธ์ 2 พัฒนาการสื่อสารวิทยาศาสตร์เพื่อตอบโจทย์สังคม	กลยุทธ์ 2 พัฒนานิทรรศการ หรือกิจกรรมเสริมศึกษา ให้มี ความหลากหลายโดดเด่นครบวงจร เพื่อมุ่งสู่ กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย	กลยุทธ์ 2 ดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อสร้างรายได้และเป็น ประโยชน์ต่อสังคม	กลยุทธ์ 2 พัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข
กลยุทธ์ 3 สร้างพันธมิตรในการจัดการความรู้และสื่อสาร วิทยาศาสตร์ทั้งภายในและต่างประเทศ	กลยุทธ์ 3 พัฒนาความผูกพันระยะยาว (เช่น โครงการ ระบบการให้บริการผู้เข้าชม (CRM)	กลยุทธ์ 3 จัดทำกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนารูจัก	กลยุทธ์ 3 การพัฒนาระบบดิจิทัลให้รองรับภารกิจขององค์กร ในการพัฒนารูจัก

การวิเคราะห์สถานภาพของ อพวช. จาก (ร่าง) แผนวิสาหกิจ อพวช. ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2565 – 2569)

ผลการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมและปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร พบปัจจัยที่เป็นทั้งจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ปัจจัยที่เป็นโอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats) ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. โครงสร้างองค์กรมีการปรับปรุงใหม่ให้รองรับการขยายตัว 2. บุคลากร อพวช. มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม 3. อพวช. เป็นองค์กรระดับประเทศ ที่มีการกิจชัดเจนด้านการสร้างความตระหนักรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ชี้นำของภูมิภาค 4. อพวช. มีการประเมินรายงานสถานการณ์การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ (Core Business Enablers) ในหัวข้อการตรวจสอบภายใน (Internal Audit: IA) และหัวข้อการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management & Internal Control: RM&IC) ค่อนข้างสูง 5. อพวช. มีความคล่องตัวของการบริหารจัดการองค์กร 6. อพวช. มีพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ระดับประเทศทั้งหมด 4 แห่ง และกำลังจะมีเพิ่มเติมในแห่งที่ 5 ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน 7. อพวช. มุ่งเน้นและมีศักยภาพด้านการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ตลอดระยะเวลา 8. อพวช. มีความโดดเด่นในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การสื่อสารวิทยาศาสตร์ 9. อพวช. มุ่งเน้นระบบการจัดการที่เป็นมาตรฐานด้วยการใช้ระบบบริหารจัดการภายใน ตามมาตรฐานการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐ	1. การจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายของ อพวช. ยังให้น้ำหนักที่เด็กและเยาวชน 2. การบริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม 3. ขาดการทำการตลาดและประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกเพื่อสื่อสารสินค้าและบริการกับลูกค้าเดิม 4. เจ้าหน้าที่วิทยากรให้ความรู้ซ้ำๆ ในทุกจุด ทุกโซน ทุกกิจกรรม ยังไม่เพียงพอ 5. จำนวนบุคลากร ยังขาดแคลน ไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งให้เป็นไปตามโครงสร้างองค์กรที่มีการปรับปรุงใหม่ 6. บุคลากรของ อพวช. มีช่วงอายุห่างกันและจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 7. ขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านที่ อพวช. มีความจำเป็น 8. อพวช. มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร แต่ยังไม่มีการนำผลมาใช้ในการนำมาใช้งาน 9. อพวช. มีผลการประเมินรายงานสถานการณ์การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ (Core Business Enablers) ในหัวข้อ การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า (Stakeholder & Customer: SCM) และหัวข้อการจัดการความรู้และนวัตกรรม (Knowledge Management & Innovation Management: KM&IM) ค่อนข้างต่ำ 10. อพวช. ยังขาดแผนและบุคลากรด้านธุรกิจเชิงพาณิชย์เพื่อหารายได้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
	11. อพวช.ขาดแผนการบริหารจัดการพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ให้รองรับการบริการผู้เข้าชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โอกาส (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
1. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการตื่นตัวของผู้สูงวัย 2. การท่องเที่ยวภายในประเทศโดยเฉพาะกลุ่ม Edutainment เป็นที่นิยมมากขึ้น 3. การที่ อพวช. เป็นหน่วยงานสังกัดในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทำให้มีโอกาสร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มากยิ่งขึ้น 4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว มีการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น 5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ประชาชนมีความสนใจกับสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น 6. กิจการเพื่อสังคมของหน่วยงานอื่น ๆ เปิดโอกาสให้อพวช. ขยายตลาดให้มากขึ้น 7. ความต้องการสืบค้นองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี และการหาข้อมูลผ่านออนไลน์เป็นที่นิยมในสังคมไทยมากขึ้น 8. ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา เป็นโอกาสให้อพวช. ดำเนินกิจกรรมการรวมนักวิทยาศาสตร์ได้มากขึ้น 9. เครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งด้านแหล่งเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยทางวิทยาศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์กับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ ให้การสนับสนุน อพวช.	1. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องไม่เอื้อต่อการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. 2. ขาดบริการขนส่งมวลชนสาธารณะจากกรุงเทพฯ เข้าถึง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี 3. คู่แข่งของ อพวช. มีทั้งทางด้านเยาวชนหลายแห่ง 4. นโยบายรัฐบาลเปลี่ยนแปลง มีผลกระทบต่อ อพวช. ที่ต้องปรับการดำเนินการ ที่อาจไม่เป็นไปตามแผนฯ ที่กำหนดไว้ 5. ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่หลายประเภทเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ มีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น 6. ภาคเอกชนขาดความสนใจในการเป็นผู้สนับสนุน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศ 7. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ในช่วงปี พ.ศ. 2563 เป็นผลให้การบริหารงานและบริหารการเงินของ อพวช. ล่าช้ากว่ากำหนด 8. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) มีการประกาศกฎกระทรวงฯ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่เดินทางมาเยี่ยมชม อพวช. ลดลง 9. สังคมไทยยังให้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์น้อย 10. สังคมมองว่า "พิพิธภัณฑ์" เป็นแหล่งเก็บของโบราณ

โอกาส (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
10. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม 11. ระบบการประเมินผลองค์กรจากภายนอก กระตุ้นให้การบริหารจัดการองค์กรของ อพวช. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 12. สถานการณ์ New Education Trend เน้น การศึกษานอกระบบหรือเป็นการศึกษาตาม อธิษายามากขึ้น 13. สถานการณ์ New Normal Lifestyle การปรับตัว ในสังคมยุคใหม่ และการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใน ช่องทางออนไลน์ 14. สถานการณ์และผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้ กระบวนการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอีก 19 แห่ง เปิดตัวแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเป็นทางการ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อการสร้างอาชีพ 15. สังคมไทยให้ความสนใจพาบุตรหลานมาเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และมีความสนใจแหล่งท่องเที่ยว ประเภทพิพิธภัณฑ์มากขึ้น	11. สื่อออนไลน์อาศัยความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น สร้าง OTT หรือ Over the top อัปโหลด คอนเทนต์ขึ้นไปบน Platform ต่าง ๆ ดึงดูดกลุ่ม คนที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ให้ใช้เวลาเสพ สื่อเหล่านี้มากขึ้น 12. โอกาสที่พิพิธภัณฑ์จะถูกปิดบริการชั่วคราวทำให้ไม่ สามารถบริการได้ต่อเนื่อง เช่น การเกิดจลาจล การ ชุมนุมประท้วงและภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

จุดแข็ง (S-Strengths)

1. โครงสร้างองค์กรมีการปรับใหม่ให้รองรับการขยายตัว องค์กรมีภารกิจใหม่ที่เกิดขึ้นและกำลังขยายตัวอีกมาก ได้แก่ พิพิธภัณฑ์พระรามเก้า ศูนย์นวัตกรรมแห่งอนาคต ทำให้มีส่วนของภารกิจที่ชัดเจน รวมทั้งการจัดบุคลากร ในแต่ละส่วนงานอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของพิพิธภัณฑ์ ลดการแข่งขันกันเองระหว่างพิพิธภัณฑ์ และจัดการใช้ทรัพยากรให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดกลไกการบูรณาการงานมากยิ่งขึ้น
2. บุคลากร อพวช. มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์และด้านธรรมชาติวิทยา ประกอบกับมีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ สนุกงาน พอใจกับความอิสระในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เน้นคุณค่าในการทำงาน มีระบบอาสาสมัคร และ ระบบหมุนเวียนบุคลากรมีประสิทธิภาพสูง

3. อพวช. เป็นองค์กรระดับประเทศ ที่มีภารกิจชัดเจนด้านการสร้างความตระหนักทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ชี้นำของภูมิภาค มีระบบให้บริการอย่างเป็นมาตรฐานสากล ได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นนำของภูมิภาค
4. อพวช. มีการประเมินรายงานสถานการณ์การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ (Core Business Enablers) ในหัวข้อการตรวจสอบภายใน (Internal Audit: IA) และหัวข้อการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management & Internal Control: RM&IC) ค่อนข้างสูง กล่าวคือ IA ระดับคะแนน = 2.5698 และ RM&IC = 2.3200 ซึ่งเป็นระดับคะแนนสูงสุดใน 8 หัวข้อ
5. อพวช. มีความคล่องตัวของการบริหารจัดการองค์กร และเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีขนาดไม่ใหญ่เกินไป ทำให้การบริหารมีความคล่องตัวสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับโอกาสต่าง ๆ ได้ค่อนข้างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นด้านงบประมาณมากกว่าหน่วยงานราชการ มีการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนโดยภาครัฐและสามารถหารายได้มาอุดหนุนงบประมาณ ทำให้สามารถบริการความรู้แก่ประชาชนได้กว้างขวางโดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสและพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งสามารถทำงานตอบสนองความจำเป็นของประเทศ โดยไม่ต้องห่วงด้านการแสวงหาผลกำไร
6. อพวช. มีพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ระดับประเทศทั้งหมด 4 แห่ง และกำลังจะมีเพิ่มเติมในแห่งที่ 5 ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน เป็นอาณาบริเวณที่ยิ่งใหญ่ เป็นจุดดึงดูดในผู้คนเข้ามาเยี่ยมชม การเปิดพิพิธภัณฑ์พระรามเก้า และโครงการศูนย์นวัตกรรมแห่งอนาคต จะมีแหล่งเรียนรู้ (Functions) ต่าง ๆ สมบูรณ์มากขึ้นทำให้ประชาชนมองอพวช. เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น
7. อพวช. มุ่งเน้นและมีศักยภาพด้านการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ตลอดระยะเวลา ตั้งแต่แผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 1 ถึง 4 รวมทั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพระดับนานาชาติ
8. อพวช. มีความโดดเด่นในการสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ การสื่อสารวิทยาศาสตร์ มีหน่วยงานด้านการวิจัยวิชาการและการรวบรวมวัสดุตัวอย่างด้านธรรมชาติวิทยาที่เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ และเป็นแหล่งอ้างอิง ในระดับชาติและระดับนานาชาติ
9. อพวช. มุ่งเน้นระบบการจัดการที่เป็นมาตรฐาน ด้วยการใช้ระบบบริหารจัดการภายใน ตามมาตรฐานการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เกิดการติดตามพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาระบบการจัดการด้านพิพิธภัณฑ์ และการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ถือว่าอยู่ในชั้นนำของประเทศไทยและของภูมิภาค โดยเฉพาะระบบจัดเก็บวัสดุตัวอย่างทางธรรมชาติที่เป็นมาตรฐานระดับสากล เหนือกว่าพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. การจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายของ อพวช. ยังให้น้ำหนักที่เด็กและเยาวชน ยังไม่สามารถขยายไปสู่กลุ่มผู้รับบริการกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้ในระยะยาว หาก อพวช. ต้องการขยายกลุ่มลูกค้า จะต้องปรับ Branding เพื่อหาลูกค้ากลุ่มใหม่
2. การบริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศยังไม่ได้มีการพัฒนาให้ตอบสนองต่อการบริหารจัดการองค์กร การบริการประชาชนและ

การจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กร ยังต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ เช่น ระบบการรับจองออนไลน์ ระบบสมาชิกออนไลน์ ระบบการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งรูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ให้ทันต่อการใช้งาน ที่ต้องการงบประมาณลงทุนสูง

3. ขาดการทำตลาดและประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เพื่อสื่อสารสินค้าและบริการกับลูกค้าเดิม รวมทั้งขยายสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ ตลอดจนขาดการทำงานเชิงรุกเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งทุนในระดับชาติ และระดับนานาชาติ
4. จากผลการศึกษาสำรวจความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์และผู้ร่วมกิจกรรม ณ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ มีข้อเสนอแนะจากการศึกษาว่า เจ้าหน้าที่วิทยากรให้ความรู้ค่าขึ้นในททุกจุด ทุกโซน ทุกกิจกรรม มีน้อยไม่เพียงพอ ควรเพิ่มให้มากขึ้น
5. จำนวนบุคลากร ยังขาดแคลน ไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งให้เป็นไปตามโครงสร้างองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยน
6. บุคลากรของ อพวช. มีช่วงอายุห่างกันและจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขององค์กรตลอดระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา ทำให้ อพวช. เผชิญปัญหาในด้านบุคลากร มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการกิจที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของบุคลากรรุ่นใหม่ทดแทนผู้เกษียณอายุยังไม่เหมาะสม ขาดการถ่ายทอดงานเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรรุ่นใหม่และบุคลากรรุ่นเก่าซึ่งมีความเชี่ยวชาญสูง
7. แม้ อพวช. มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่มีทั้งความรู้และประสบการณ์เป็นจำนวนมากและได้รับการยอมรับ แต่ยังขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านที่ อพวช. มีความเป็นเลิศ เช่น การจัดการพิพิธภัณฑ์ การพัฒนานิทรรศการ ซึ่งจำเป็นต้องการพัฒนาและต่อยอดความรู้และประสบการณ์อย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งเป้าในการสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงนวัตกรรม เกิดประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเกิดการสร้างรายได้มากขึ้น
8. อพวช. มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร แต่ยังไม่มีการนำผลมาใช้ในการนำมาใช้งาน
9. อพวช. มีผลการประเมินรายงานสถานะการดำเนินงานของรัฐบาลกิจ (Core Business Enablers) ในหัวข้อการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า (Stakeholder & Customer: SCM) และหัวข้อการจัดการความรู้และนวัตกรรม (Knowledge Management & Innovation Management: KM&IM) ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ SCM ระดับคะแนน = 1.0894 และKM&IM ระดับคะแนน = 1.2370 ซึ่งเป็นระดับคะแนนต่ำสุดใน 8 หัวข้อ
10. อพวช. ยังขาดแผนและบุคลากรด้านธุรกิจเชิงพาณิชย์เพื่อหารายได้ หากจะพัฒนาและขยายการดำเนินการฯ ต้องมีการศึกษาหรือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับรัฐบาลกิจอื่นหรือผู้ประกอบการภาคธุรกิจอย่างจริงจัง
11. อพวช. ขาดแผนการบริหารจัดการพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ให้รองรับการบริการผู้เข้าชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่พิพิธภัณฑ์เกิดขึ้นใหม่และจำนวนผู้ชมมากขึ้น แต่โครงสร้างพื้นฐานการบริการที่เพียงพอ เช่น การเดินทางและการจอดรถภายใน การกำจัดขยะ ร้านอาหาร ห้องน้ำ ร้านจำหน่ายสินค้า ทางเชื่อมระหว่างอาคาร และความร่มรื่นของภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการด้านอื่น ๆ รวมถึงระบบการขนส่งมวลชนยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ ไม่เชื่อมโยงกับระบบการขนส่งมวลชนของจังหวัดและส่วนอื่น ๆ

โอกาส (Opportunities)

1. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการตื่นตัวของผู้สูงวัยเพิ่มโอกาสในการผลิตและการให้บริการของ อพวช. ที่จะพัฒนาการสื่อสารทางด้านวิทยาศาสตร์ผู้สูงอายุสู่สังคมไทย
2. การท่องเที่ยวภายในประเทศโดยเฉพาะกลุ่ม Edutainment เป็นที่นิยมมากขึ้น
3. การที่ อพวช. เป็นหน่วยงานสังกัดในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทำให้มีโอกาสร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น ทำให้มีโอกาสในความร่วมมือด้านการวิจัยมากขึ้น
4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว มีการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เช่น Internet of Thing ทำให้ อพวช. มีโอกาสที่จะพัฒนาชิ้นงานนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับผู้ใช้บริการมากขึ้น
5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก มีผลทำให้ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยและรุนแรงมากขึ้น ประชาชนมีความสนใจกับสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ อพวช. มีโอกาสสร้างหัวข้อใหม่มาพัฒนาใช้ในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมและการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ใหม่ ๆ มากขึ้น
6. กิจกรรมเพื่อสังคมของหน่วยงานอื่น ๆ เปิดโอกาสให้ อพวช. ขยายตลาดให้มากขึ้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น และให้การสนับสนุนภารกิจดังกล่าว ส่งผลให้ อพวช. มีโอกาสนำเสนอผลงานอย่างกว้างขวางและคล่องตัวขึ้น
7. ความต้องการสืบค้นองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี และการหาข้อมูลผ่านออนไลน์เป็นที่นิยมในสังคมไทยมากขึ้น เป็นโอกาสให้ อพวช. ขยายงานด้านออนไลน์ได้เพิ่มขึ้น
8. ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา เป็นโอกาสให้ อพวช. ดำเนินกิจกรรมการรวมนักวิทยาศาสตร์ได้มากขึ้น (จากปัจจัยจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 - 59 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำ เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน โอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี ยังมีความแตกต่างกันระหว่าง เขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาค เป็นต้น) รวมทั้งการขยายเวทีและกิจกรรมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นได้มากขึ้น
9. เครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งด้านแหล่งเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยทางวิทยาศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์กับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ ให้การสนับสนุน อพวช. ทั้งด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานวิจัย หน่วยงานการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน
10. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของ อพวช. ให้สามารถขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไปสู่ศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาในรูปแบบ STEM Education
11. ระบบการประเมินผลองค์กรจากภายนอก กระตุ้นให้การบริหารจัดการองค์กรของ อพวช. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และผู้ทำการประเมินการปฏิบัติงานของ อพวช.) ส่งผลให้ อพวช. มีความพยายามในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

12. สถานการณ์ New Education Trend เน้นการศึกษานอกระบบหรือเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น มีประเด็นที่น่าสนใจมากขึ้น เช่น อวกาศและการบิน เป็นโอกาสให้ อพวช. เป็นแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์ให้กับกลุ่มเหล่านี้
13. สถานการณ์ New Normal Lifestyle การปรับตัวในสังคมยุคใหม่ และการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในช่องทางออนไลน์ เป็นโอกาสในการสร้างระบบการเรียนรู้ใหม่ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม ทำให้สามารถขยายงานได้มากขึ้น
14. สถานการณ์และผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอีก 19 แห่ง เปิดตัวแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเป็นทางการ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อการสร้างอาชีพ เป็นโอกาสให้ อพวช. ทบทวนระบบการทำงาน ทั้ง Up-skill และ Re-skill มากขึ้น
15. สังคมไทยให้ความสนใจพาบุตรหลานมาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ และมีความสนใจแหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์มากขึ้น ทำให้ อพวช. มีโอกาสด้านผู้ใช้บริการมากขึ้น

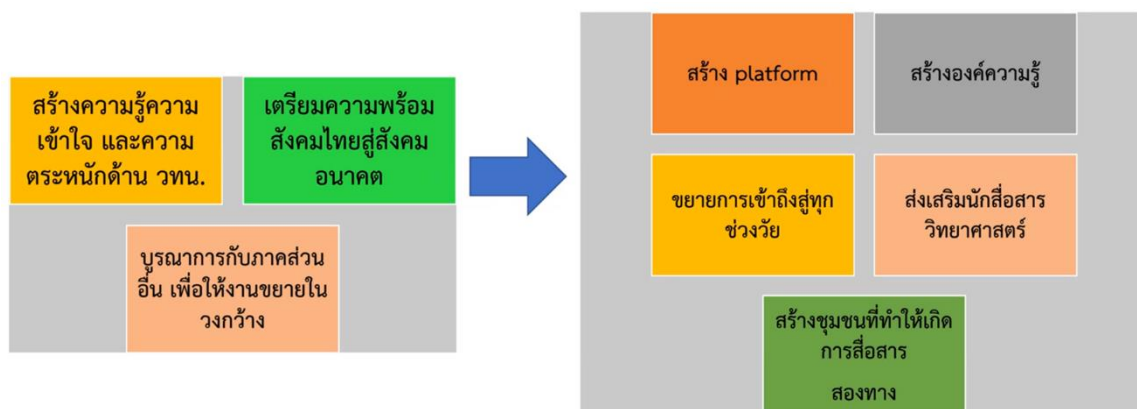
ข้อจำกัด (Threats)

1. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เอื้อต่อการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. เช่น ผู้บริจาคไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ อีกทั้ง อพวช. ไม่เป็นหน่วยงานที่ได้รับสิทธิครอบครอง ดูแลรักษาวัสดุวัตถุ ตัวอย่างสัตว์และพืชบางประเภท (พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2557)
2. ขาดบริการขนส่งมวลชนสาธารณะจากกรุงเทพฯ เข้าถึง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี ในปัจจุบันยังไม่มีรถยนต์ขนส่งมวลชนสาธารณะจากใจกลางเมือง ที่มีความสม่ำเสมอแน่นอน เป็นอุปสรรคต่อกลุ่มลูกค้า ครอบครัวที่จะเดินทางมายัง อพวช. คลองห้า ปทุมธานี เป็นผลให้กลุ่มครอบครัวมายัง อพวช. มีปริมาณน้อย ซึ่งเป็นร้อยละ 10 ของผู้ใช้บริการทั้งหมดของ อพวช.
3. คู่แข่งของ อพวช. มีทำงานด้านเยาวชนหลายแห่ง เช่น บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ รายการซูเปอร์ฮีโร่ ซึ่งมีพิธีกรรายการคือ พี่ซูป เป็นต้น หรือรายการอื่น ๆ ทางโทรทัศน์ที่ส่งเสริมเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนหันไปสนใจมากกว่า
4. นโยบายรัฐบาลเปลี่ยนแปลง มีผลกระทบต่อ อพวช. ที่ต้องปรับการดำเนินการ ที่อาจไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
5. ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่หลายประเภทเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ มีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีทำเลที่ตั้งใกล้ชุมชน สะท้อนจากจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นในประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีสูงถึงมากกว่า 1,000 แห่ง เป็นผลให้ประชาชนที่สนใจจะเดินทางมายังแหล่งเรียนรู้มีโอกาสในการเลือกที่จะเดินทางไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากการมารับบริการที่ อพวช.
6. ภาคเอกชนขาดความสนใจในการเป็นผู้สนับสนุน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศ
7. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงปี พ.ศ. 2563 เป็นผลให้การดำเนินงานและบริหารการเงินของ อพวช. ล่าช้ากว่ากำหนด การจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงิน ไม่สามารถดำเนินการจ่ายได้ในปี พ.ศ. 2563

8. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการประกาศกฎกระทรวงฯ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่เดินทางมาเยี่ยมชม อพวช. ลดลงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การจัดกิจกรรมในลักษณะของ Event หรืองานคาราวานวิทยาศาสตร์ จะมีข้อจำกัดมากขึ้น และต้นทุนต่อหัวที่สูงขึ้นจากสถานการณ์ New Normal
9. สังคมไทยยังให้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์น้อยส่งผลให้แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ยังไม่ได้ได้รับความสนใจมากพอ กระแสสังคมให้ความสำคัญในการแสดงออกของเยาวชน ในด้านความบันเทิงมากกว่าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สะท้อนจากจำนวนการแข่งขันทางด้านบันเทิงไม่ว่ารายการต่าง ๆ จะได้รับความสนใจการแข่งขันมากกว่าทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่ อพวช. จัดขึ้น นอกจากนี้สะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์ที่ยังมีรายการทางด้านเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่น้อยและไม่หลากหลาย
10. สังคมมองว่า "พิพิธภัณฑ" เป็นแหล่งเก็บของโบราณ และ "วิทยาศาสตร์" เป็นเรื่องไกลตัวยากเกินกว่าที่จะเข้าใจ เมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกันกลายเป็น "พิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์" ยิ่งกลายเป็นสถานที่ซึ่งคนไม่ต้องการมาเยี่ยมชม
11. สื่อออนไลน์อาศัยความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น สร้าง OTT หรือ Over the top อับโหลดคอนเทนต์ขึ้นไปบน Platform ต่าง ๆ เช่น YouTube, Netflix, iTunes Movie เป็นต้น ดึงดูดกลุ่มคนที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ให้ใช้เวลาเสพสื่อเหล่านี้มากขึ้น และทำให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ใช้เวลาน้อยลงในการเข้าชมสื่อของพิพิธภัณฑต่าง ๆ
12. โอกาสที่พิพิธภัณฑจะถูกปิดบริการชั่วคราวทำให้ไม่สามารถบริการได้ต่อเนื่อง เช่น การเกิดจลาจล การชุมนุม ประท้วงและภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

➤ **แผนแม่บทการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2563-2565**

จากการที่ อพวช. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในสังคมไทย ผ่านการบริการแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมสู่ประชาชน โดยปัจจุบันได้มีการดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ภายใต้แผนแม่บทการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปี 2563 - 2565 โดยการจัดทำแผนแม่บทฯ นี้ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างภาคีเครือข่ายและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อขยายผลการสร้างความตระหนักรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในวงกว้าง ด้วยการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานและสร้างพลวัตในการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และการรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง



เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อพวช. จึงได้นำแนวทางจากแผนแม่บทการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563-2565 ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มเติมด้วย ประกอบด้วย เป้าหมายของแผนแม่บทครอบคลุมใน 4 มิติ คือ

1. มิติด้านกลุ่มเป้าหมาย
2. มิติด้านเครือข่ายความร่วมมือ
3. มิติด้านข้อมูลองค์ความรู้
4. มิติด้านทักษะและเจตคติ (กระบวนการ ระบบคิด และทัศนคติ)

ประเด็น	เป้าหมายของการดำเนินการ	แนวทางการดำเนินการ
1. กลุ่มเป้าหมาย	ขยายกลุ่มเป้าหมายจากเยาวชน สู่วัยรุ่นและวัยทำงาน และผู้สูงวัย เป้าหมายมีกิจกรรม/ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงวัยไม่ต่ำกว่า 20% ของกิจกรรมที่มี	- เพิ่มการใช้สื่อออนไลน์ และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ในการนำเสนอข้อมูลและกิจกรรม - จัดรูปแบบ event ที่เหมาะสมกับวัยรุ่นและวัยทำงานมากขึ้น โดยเลือกหัวข้อและสถานที่ที่เหมาะสม - สร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็น creative symbol ของวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดกระแสความนิยม - สร้างรายการโทรทัศน์ วิทย์ ที่ตอบโจทย์วัยรุ่นและวัยทำงาน - ผลิตหนังสือและสื่อ ที่มีความผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์กับศิลปะ - ส่งเสริมนิทรรศการวิทยาศาสตร์ที่ให้มุมมองเชิงสังคม และศิลปะ เพื่อดึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ
	ขยายโอกาสการเรียนรู้และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์สู่ประชาชนให้ได้ 50% ของประชากร	- ส่งเสริมช่องทางการเผยแพร่องค์ความรู้ ทางโทรทัศน์ วิทย์ วารสาร เว็บไซต์ - พัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ใหม่ ในภูมิภาค - ขยายการบริการคาราวานวิทยาศาสตร์ - ส่งเสริมการบริการข้อมูลวิทยาศาสตร์ แก่สื่อและผู้สนใจ ผ่านศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์
2. เครือข่ายความร่วมมือ	สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมสู่เยาวชนไม่น้อยกว่า 100 หน่วยงาน	- กระตุ้นครู โรงเรียน ผู้ปกครอง และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์มากขึ้น และใช้ประโยชน์จากสื่อ

ประเด็น	เป้าหมายของการดำเนินการ	แนวทางการดำเนินการ
		และแหล่งเรียนรู้ของ อพวช. ให้มากขึ้น ตามแผน outcome mapping
	สร้างเครือข่ายการถ่ายทอดความรู้สู่สังคมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยงาน	- ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทางวิชาการ ให้ตื่นตัวด้านการผลิตสื่อการสร้างแหล่งเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเกิดการบูรณาการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับ อพวช. เพื่อสร้าง impact ในการทำงานให้กับทุกหน่วยงาน เช่น หน่วยงานของกระทรวง มหาวิทยาลัยและอื่น ๆ - เชื่อมโยงการเผยแพร่องค์ความรู้ของ อพวช. กับหน่วยงานสื่ออื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทั้งของภาครัฐและเอกชน เช่น หนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เว็บไซต์
	สร้างเครือข่ายกับนานาชาติเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยงาน	- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพหุพิพิธภัณฑสถาน และหน่วยงานวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ และประสบการณ์ในการสร้างสรรค์กิจกรรม นวัตกรรมใหม่ที่หลากหลาย และพัฒนารูปแบบกระบวนการด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และการวิจัย สู่ความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ - ส่งเสริมการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้านใน ASEAN เพื่อเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้าน Science Communication และ Biodiversity ของอาเซียน
3. ข้อมูลองค์ความรู้	สร้างความตระหนักด้าน วท. เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายดำเนินการในหัวข้อที่กำหนดไม่น้อยกว่า 50% เมื่อสิ้นสุดแผน	มุ่งประเด็นการให้ความรู้และสร้างความตระหนัก ใน 9 หัวข้อ ดังนี้ - วิทยาศาสตร์พื้นฐาน - การเพิ่มขึ้นของประชากรโลกและวิกฤตโลก เช่น วิกฤตอาหาร วิกฤตพลังงาน วิกฤตน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพิบัติภัย วิกฤตมลพิษและสิ่งแวดล้อม - การมีสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็น	เป้าหมายของการดำเนินการ	แนวทางการดำเนินการ
		- การมีความรู้ด้านจัดการข้อมูลและสารสนเทศ (Digital and data literacy) - เทคโนโลยีเป้าหมายตามกรอบการพัฒนาประเทศ - ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
	สะสมองค์ความรู้และพัฒนาการวิจัยเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงของประเทศ โดยมีเป้าหมายจัดทำองค์ความรู้ใหม่ปีละไม่ต่ำกว่า 10 เรื่อง	มุ่งการศึกษาวิจัย สะสมวัสดุตัวอย่าง จัดการองค์ความรู้ และจัดทำฐานข้อมูล เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ใน 3 ด้าน เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงของประเทศ ดังนี้ - การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ - ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย - วิทยาศาสตร์ร่วมสมัย (modern science) - ความหลากหลายทางชีวภาพ
	นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและทันต่อสถานการณ์ (updated and relevant) โดยมีเป้าหมายการจัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 100 คน เชื่อมโยงกับข้อมูลเกือบ real time ได้ไม่น้อยกว่า 5 เครือข่าย และสามารถสื่อสารประเด็นสำคัญประเด็นเร่งด่วนได้ไม่ต่ำกว่าปีละ 12 เรื่อง เมื่อสิ้นสุดแผน	- จัดทำฐานข้อมูลที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ เพื่อสร้างเครือข่ายของการตอบคำถามต่อสังคมด้านวิทยาศาสตร์ - เชื่อมโยงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กับหน่วยงานสำคัญด้านวิทยาศาสตร์ทั้งในประเทศและในโลก เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา ศูนย์รายงานพิบัติภัย NASA - ติดตามข้อมูลและให้ข่าวสารที่รวดเร็วฉับไว โดยใช้กลไกศูนย์บริการสารสนเทศวิทยาศาสตร์ ร่วมกับนักวิชาการของพิพิธภัณฑ์แต่ละด้าน ฯลฯ - เชื่อมโยงและเผยแพร่ด้วยระบบ real time ผ่านนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ และเว็บไซต์
4. ด้านทักษะและเจตคติ (กระบวนการระบบคิด และทัศนคติ)	ส่งเสริมการปลูกฝังกระบวนการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในกลุ่มเยาวชน โดยมีเป้าหมายหลักสูตรกิจกรรมไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง และเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมรวม 10,000 คนเมื่อสิ้นสุดแผน	- ออกแบบกิจกรรมและนิทรรศการ ที่ฝึกกระบวนการคิด การเปิดโอกาสให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดการต่อยอดเป็นนวัตกรรม โดยเฉพาะสำหรับเยาวชน เช่น ในกิจกรรมค่าย การประกวดแข่งขัน ฯลฯ

ประเด็น	เป้าหมายของการดำเนินการ	แนวทางการดำเนินการ
	ส่งเสริมเจตคติที่ดีทางวิทยาศาสตร์ การใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในกลุ่ม ผู้ใหญ่และวัยรุ่น โดยมีเป้าหมาย ทศนคติของเยาวชนต่อวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีระดับดี เกิน 70%	- เปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้และแหล่ง เรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่นำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจ เข้ากับยุคสมัย และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้ใหญ่ โดยไม่ จำกัดสถานที่และเวลา

สรุปเป้าหมายของแผนแม่บทการสร้างความตระหนักรู้ด้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563-2565

เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความสนใจและต้องการในการเรียนรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เตรียมความพร้อมให้กับประชาชนไทย ต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และสร้าง สังคมที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม รวมทั้งมีจิตสำนึกที่จะดูแลสังคมอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การทำงาน และการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญา ที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการการพัฒนาของประเทศ ให้ พร้อมต่อการสื่อสารและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการ ประสานงานกับประชาคมวิทยาศาสตร์และนักสื่อสารวิทยาศาสตร์
2. บูรณาการการทำงานกับภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ โดยการใช้ทรัพยากร และศักยภาพของแต่ละองค์กร ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่เป็น platform สร้างแรงจูงใจ และจัดสรรทุนสนับสนุนให้เกิดการร่วมมือในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์โดย หน่วยงานทุกภาคส่วน ประสานงานและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมแก่สังคม
3. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และพื้นที่การเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งรูปแบบของสถานที่และรูปแบบ ออนไลน์ และส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมายของแผนแม่บทการสร้างความตระหนักรู้ด้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563 - 2565

1. **เด็กและเยาวชน** เด็กและเยาวชน ยังเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการดำเนินการ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่จะเติบโต ไปเป็นพลเมืองในอนาคต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก ความสนใจด้านวิทยาศาสตร์ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เพื่อให้สามารถต่อยอดในการแสวงหาความรู้ได้เองใน อนาคต และปลูกฝังทักษะสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านวิทยาศาสตร์
2. **ประชากรวัยทำงาน รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง** เป็นประชากรกลุ่มสำคัญที่สอง เพราะเป็นกลุ่มที่เป็นกำลัง สำคัญด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดย การสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี น่าจะเป็น ทางเลือกในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในปัจจุบันทั้งด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาชีพ ทั้งยัง

เป็นกลุ่มที่อิทธิพลต่อการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในอนาคต ทั้งด้านความสนใจ ทักษะคิด และการเลือกเรียน ในสายอาชีพต่าง ๆ

3. **ผู้สูงอายุ** เป็นพลเมืองที่กำลังมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในอนาคต ในขณะที่สังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีทุนด้านความรู้ประสบการณ์เป็นพื้นฐาน รวมทั้งมีเวลาที่สามารถใช้ในการทำงานและดูแลครอบครัวรวมทั้งลูกหลาน ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมการสร้างความตระหนัkd้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มดังกล่าวด้วย
4. **นักวิชาการและนักสื่อสารวิทยาศาสตร์** เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในขับเคลื่อนการสร้างความตระหนัkd้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ โดยการช่วยสนับสนุนงานวิจัย องค์ความรู้ รวมทั้งการมีบทบาทในการสื่อสารกับสื่อมวลชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปในฐานะผู้ที่มีองค์ความรู้ โดยมีองค์ความรู้ในการสร้างความตระหนัก
 - วิทยาศาสตร์พื้นฐาน (Basic Science)
 - สุขภาพและการมีชีวิตที่มีคุณภาพในสังคมยุคใหม่ (Health and Quality of Life)
 - สิ่งแวดล้อม มลภาวะ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก พลังงาน น้ำ (Environment and Climate Change)
 - ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)
 - เทคโนโลยีตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ การแพทย์ การเกษตร อาหาร ยานยนต์ขนส่ง อวกาศ ปลอดภัยและอัตโนมัติ
 - เทคโนโลยีสารสนเทศ ข่าวสาร และดิจิทัล (Information and Digital Science)

กลไกในการดำเนินการของแผนแม่บทการสร้างความตระหนัkd้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563 - 2565

เพื่อนำไปสู่การสร้างความตระหนัkd้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับกลุ่มเป้าหมายข้างต้น ตามประเด็นที่กำหนด ตามกรอบแผนปฏิบัติการระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) จึงได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินการ 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างแรงบันดาลใจและทัศนคติเชิงบวก

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อมุ่งเป้าการสร้างทัศนคติที่ดีแก่ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน ให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัว สำคัญ และไม่ใช่ว่าเรื่องยาก ทุกคนสามารถที่จะเข้าถึง เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้กับชีวิตประจำวัน

- เชื่อมโยงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กับชีวิตประจำวัน ให้เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความยั่งยืน
- สร้างแรงบันดาลใจด้วยบุคคลตัวอย่างและอาชีพ เพื่อให้เห็นว่าอาชีพวิทยาศาสตร์เป็นอาชีพที่สร้างสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์แก่สังคม และเป็นอาชีพที่มีผู้ประสบความสำเร็จในหลากหลายสาขาน่าสนใจ

- สร้างประสบการณ์ที่สนุกสนาน ประทับใจ แปลกใหม่ และเป็นประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ให้กับประชาชน โดยใช้ศิลปะ หรือรูปแบบการสื่อสารแบบใหม่ เช่น ละคร เพลง ภาพยนตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้สู่การสร้างมูลค่า

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อให้เกิดการวิจัย รวบรวมองค์ความรู้ จัดระบบข้อมูลและเผยแพร่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ให้พร้อมต่อการสืบค้น ต่อยอด หรือนำไปใช้ในการพัฒนา หรือเพื่อสื่อสารวิทยาศาสตร์แก่สังคม เพื่อสนับสนุนสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยทำงานกับภาคส่วนต่างๆ

- พัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานวิจัย สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ต่าง ๆ ในการเตรียมองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต รวมทั้งสำหรับตอบคำถามของประชาชนในกรณีมีเหตุการณ์ต่าง ๆ
- เชื่อมโยงฐานข้อมูลในการรวบรวมองค์ความรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลระดับชาติ ที่สามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มุ่งเน้นการสื่อสารวิทยาศาสตร์ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ เชื่อมโยงกับความต้องการด้านเศรษฐกิจของประเทศ นำเสนอประเด็นทางวิทยาศาสตร์ที่เป็น controversial issues และประเด็นที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งภูมิภาค เพื่อให้เกิดความสนใจและมีส่วนร่วมของประชาชน และเตรียมความพร้อมต่ออนาคต
- พัฒนาลิขสิทธิ์ที่มีมูลค่าหรือคุณค่าเพิ่มอันเกิดจากองค์ความรู้ของ อพวช.
- จัดทำสื่อองค์ความรู้ และสื่อการเรียนรู้ด้าน วทน. ในรูปแบบที่พร้อมเผยแพร่แก่สาธารณะ ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ส่งเสริมการผลิตสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำเสนอองค์ความรู้สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ โดยทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลรายชื่อผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลสำคัญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมสมัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมนักสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน รวมทั้งให้เกิดการมีส่วนร่วมของนักวิจัย สื่อสารมวลชน และฝ่ายนโยบายในการสนับสนุน การสื่อสารวิทยาศาสตร์และงานวิจัยสู่ประชาชน เกิดการพัฒนาศักยภาพและทักษะด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์

- รณรงค์สร้างความเข้าใจกับ ผู้นำชุมชน นักวิจัย และหน่วยวิจัยถึงความสำคัญของบทบาทนักวิจัยต่อการสื่อสารวิทยาศาสตร์
- ส่งเสริมการพัฒนานักสื่อสารและนักการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อยกระดับมาตรฐานและสร้างแนวร่วมในการสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมงานวิจัยและการพัฒนาบุคลากรใน ด้านดังกล่าว และเชิดชูบุคคลตัวอย่างในด้านการสื่อสารและการศึกษาทางวิทยาศาสตร์

- จัดทำฐานข้อมูลและพัฒนาเครือข่ายของนักสื่อสารวิทยาศาสตร์และนักการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะด้าน informal learning ทั้งในและต่างประเทศ
- สนับสนุนผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ เช่น สื่อสารมวลชน สำนักพิมพ์ หรือผู้ผลิตภาพยนตร์ ในการสอดแทรกความรู้ และกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ ในการเผยแพร่สื่อสารต่าง ๆ
- พัฒนา platform ของการสื่อสารวิทยาศาสตร์ร่วมสมัยสู่สังคม โดยการเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย นักวิจัย นักการศึกษา นักสื่อสารวิทยาศาสตร์ และสื่อสารมวลชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขยายบริการสู่ชุมชนและครอบครัว

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อให้เกิดการกระจายการเรียนรู้สู่ภาคประชาชนมากขึ้น นอกเหนือจากในโรงเรียน สถานศึกษา และพื้นที่ของ อพวช. ในสำนักงานใหญ่ เพิ่มการเข้าถึงและโอกาสการเข้าร่วมกับกิจกรรม ข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์ที่หลากหลาย ผ่านแหล่งเรียนรู้ ชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ รวมทั้งสร้างความยั่งยืนให้กับกิจกรรมต่าง ๆ โดยสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถดำเนินการเอง

- เพิ่มการจัดกิจกรรมออกสู่ชุมชนในพื้นที่นอกเมือง เพื่อกระจายโอกาสการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์
- สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียน ศูนย์เรียนรู้ หอสมุด สมาคมฯ รวมทั้ง ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน หรือ Start-up) ในการเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อสารและสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์
- ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ปกครองและครอบครัวในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในครอบครัว
- แสวงหาความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนระยะยาวจากท้องถิ่นหรือภาคเอกชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือสนับสนุนกิจกรรมการสื่อสารวิทยาศาสตร์แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนานวัตกรรมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างความน่าสนใจของข้อมูลความรู้ เพิ่มวิธีการในการสร้างการมีส่วนร่วมในวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้าถึงวิทยาศาสตร์ในหลากหลายด้านได้ทุกที่ทุกเวลา รวมทั้งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์

- พัฒนาข้อมูลองค์ความรู้ในรูปแบบดิจิทัล หรืออื่น ๆ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- จัดการระบบข้อมูลข่าวสารออนไลน์ให้เผยแพร่ได้ในหลายรูปแบบ
- แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ รวมทั้งรายการโทรทัศน์ที่เข้าถึงคนจำนวนมาก

- กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนพัฒนาอาชีพ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
- ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถเชื่อมโยง onsite กับ online after visit ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและพื้นที่ร่วม (platform) ในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์

เป้าหมายของยุทธศาสตร์: เพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือและได้ใช้จากความเชี่ยวชาญหรือทรัพยากรของแต่ละองค์กรให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด โดยการทำงานแบบบูรณาการ พัฒนามาตรฐานและคุณภาพในสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง อพวช. เอง

- พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ให้ครอบคลุมตามแผนและสื่อสารเป้าหมายกับเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมกิจกรรมนอกห้องเรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้าน วิทยาศาสตร์ ผ่านแหล่งเรียนรู้ นิทรรศการ กิจกรรม อีเวนต์ การประกวดแข่งขัน และสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย ในลักษณะบูรณาการเพื่อสร้างกระแสระดับประเทศ โดยพัฒนาเป็น platform และระบบการทำงาน ให้สามารถเข้าถึงและใช้งานได้โดยหลายหน่วยงาน
- ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกันบนพื้นที่ร่วม (platform) ในการสร้างความตระหนักรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผ่านการอบรม ดูงาน รวมทั้งการสนับสนุนเชิงงบประมาณ และอื่นๆ
- สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการทำงานด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการ

บทที่ 3

แผนการดำเนินงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปีที่ผ่านมา

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในปี พ.ศ. 2563 อพวช. จึงได้จัดทำแผนงานการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี 2563 ซึ่งถือเป็นแนวทางเบื้องต้นในการปฏิบัติงานตามนโยบายของการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเกิดการสร้างความตระหนัก และวางพื้นฐานกับบุคลากรและระบบงาน ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากยิ่งขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในภาพรวมของการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย

1. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทาง การดำเนินงาน แนวทางการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุดโดยคำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ให้มีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล มีคุณธรรม รวมทั้งสร้างความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตที่ดีกับผู้เกี่ยวข้อง
3. ก่อให้เกิดการบูรณาการทรัพยากร ความคิด องค์ความรู้ และงบประมาณ ระหว่างหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. กระตุ้นให้เกิดการต่อยอด สร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดการขยายผลงานต่อภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ตามภารกิจของ อพวช.

➤ การกำหนดคำจำกัดความผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2563)

“ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง บุคคล หน่วยงานหรือองค์กรที่ให้ ความสนใจ หรือมีความเกี่ยวข้อง ต่อผลการดำเนินการขององค์กร จึงเป็นผู้มีส่วนในการรับผิดชอบหรือได้รับผลกระทบจากความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรนั้น”

Stakeholder (dictionary.cambridge.org): a person such as an employee, customer, or citizen who is involved with an organization, society, etc. and therefore, has responsibilities towards it and an interest in its success.

➤ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร ในปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2563) แบ่งเป็นกลุ่มหลักได้ ดังนี้

1. ผู้กำหนดนโยบาย หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่กำกับ ควบคุม และติดตามให้การดำเนินงานของ อพวช. เป็นไปตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในฐานะหน่วยงานของรัฐ เกิดการเติบโต และมีความยั่งยืน
2. ลูกค้า หมายถึง ผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงและใช้บริการจากการดำเนินงานของ อพวช. ในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ การให้บริการองค์ความรู้ รวมทั้งบริการอื่น ๆ ตามภารกิจและความเชี่ยวชาญของ อพวช.

3. เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง หน่วยงาน องค์กร ที่เข้ามาร่วมงานกับ อพวช. โดยมีเป้าหมายร่วมกัน หรือสอดคล้องกันในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ในทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ องค์กร เอกชนภาครัฐ มูลนิธิ องค์กรระหว่างประเทศหรืออื่น ๆ
4. คู่ค้า หมายถึง ผู้ที่ดำเนินธุรกิจร่วมกับ อพวช. ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. ให้สามารถ ปฏิบัติงานได้ตามภารกิจ
5. คู่แข่ง หมายถึง ผู้ดำเนินธุรกิจที่ใกล้เคียงกับ อพวช. และอาจเป็นเหตุให้ อพวช. สูญเสียลูกค้า หรือ จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจที่เป็นพันธกิจ เช่น แหล่งเรียนรู้ แหล่ง ท่องเที่ยว รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการองค์ความรู้อื่น ๆ เป็นต้น
6. ชุมชน สังคม หมายถึง ผู้ได้รับผลกระทบในทางอ้อม จากการดำเนินงานของ อพวช. เป็นผู้อยู่ใน สิ่งแวดล้อมของการประกอบการของ อพวช. แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการ ทำงานของ อพวช.

ตาราง ขอบเขตการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2563)

ประเภท ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	เป้าหมายการสร้างความสัมพันธ์	แนวทาง
พนักงาน/ลูกจ้าง	สร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาองค์กร การสร้างสภาพแวดล้อม ในการทำงานที่มีผลตอบแทน สวัสดิการ ที่ เป็นธรรม ปลอดภัยและมีความสุขการ ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้องค์กรในระยะ ยาว	• การรับฟังความเห็น • การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร • การพัฒนาด้านชีวนามัยและสิ่งแวดล้อม • การสร้างระบบค่าตอบแทนรายโครงการ • การปรับปรุงระเบียบข้อบังคับด้านการ ประเมินและสวัสดิการพนักงาน
อาสาสมัคร	สร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาองค์กรส่งเสริมการพัฒนาความรู้ และทักษะ เพื่อให้สามารถเป็นกำลัง ให้องค์กรและเกิดการพัฒนาต่อยอด ความสามารถของตนเอง สร้าง สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้เป็น มิตร และสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้เยาวชน	• การรับฟังความเห็น • การปรับโครงสร้างองค์กรให้โปรแกรม การพัฒนาอาสาสมัครด้านทักษะความรู้ และทักษะชีวิตอย่างเป็นระบบ • การพัฒนาความสัมพันธ์ในกลุ่ม อาสาสมัคร

ประเภท ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	เป้าหมายการสร้างความสัมพันธ์	แนวทาง
ผู้กำหนดนโยบาย (Policy maker)	การเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติใน ลักษณะของการสื่อสารสองทางที่มี คุณภาพ และประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาลก่อให้เกิดความยั่งยืนของ องค์กร	• การเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างระดับ นโยบายสู่ระดับปฏิบัติให้คล่องตัวยิ่งขึ้น • การจัดให้มีอนุกรรมการย่อยเพื่อให้เกิด การถ่ายทอด นโยบายสู่การปฏิบัติอย่าง เป็นระบบและครอบคลุม • การเน้นย้ำและพัฒนามุมมองด้าน ธรรมาภิบาลในระดับต่าง ๆ
เครือข่ายความร่วมมือ (Partners/supporters)	การทำงานร่วมกันที่มุ่งประโยชน์ของ ประเทศในภาพรวม ที่สอดคล้องกับพันธ กิจของหน่วยงาน การใช้ทรัพยากรของ แต่ละหน่วยงานให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ ด้วยการเคารพและไว้วางใจกัน ด้วยการทำงานที่เป็นระบบ เป็นธรรมมี ประสิทธิภาพ และธรรมาภิบาล	• การรับฟังความเห็นในการพัฒนา ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ • การเปิดช่องทางการร่วมมือเครือข่ายที่ หลากหลาย • การพิจารณาโครงการโดยคำนึงถึงความ ยั่งยืนและผลลัพธ์ในวงกว้าง • การกำหนดระบบการสื่อสารและการ ประเมินความพึงพอใจของเครือข่าย
ลูกค้า (customers)	การให้บริการที่เป็นประโยชน์และสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้า ด้วยคุณภาพมี มาตรฐาน จริยธรรม และความปลอดภัย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม	• การรับฟังความเห็นและให้ลูกค้ามีส่วน ร่วมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ • การติดตามความพึงพอใจของลูกค้า • การสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ลูกค้าที่ หลากหลายกลุ่ม • การพัฒนาและนำมาตรฐานพิพิธภัณฑมา ใช้ในการบริหารจัดการในทุกส่วนงาน • การให้ความสำคัญกับประเด็นด้านชีว อนามัยและความปลอดภัยในการบริหาร จัดการ

ประเภท ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	เป้าหมายการสร้างความสัมพันธ์	แนวทาง
คู่ค้า (supplier/vendor)	การบริหารงานตามสัญญา และเงื่อนไขด้วยความเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ ทำงานได้สะดวก สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย	• การเปิดช่องทางสื่อสารกับคู่ค้าและมีประสิทธิภาพ • การติดตามความพึงพอใจของคู่ค้า • การจัดระบบการบริหารสัญญาที่โปร่งใส ถูกต้องและรวดเร็ว
คู่แข่ง (competitor)	การแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม และไม่ใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม	• การยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานกับคู่แข่ง
ชุมชน สังคม (community/society)	การสร้างประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เคารพความต้องการของชุมชน โดยคำนึงถึงความยั่งยืน	• การนำนโยบาย Zero Waste และ Eco Efficiency มาบูรณาการในกระบวนการทำงาน • การสร้างช่องทางให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์กับพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์

ตัวอย่างรายการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกของ อพวช.

ผู้กำหนดนโยบาย	เครือข่ายความร่วมมือ	ลูกค้า	คู่ค้า	คู่แข่ง	สังคม/ชุมชน
กระทรวง อว.	หน่วยงานของรัฐ/เอกชน	โรงเรียน	ด้านการบริการ	พืธิธัณท์	สังคมออนไลน์
สคร.	มหาวิทยาลัย	ครอบครัว	ด้านสื่อ	แหล่งเรียนรู้	สังคมทั่วไป
คณะกรรมการ อพ.	ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ประชาชนทั่วไป	ด้านนิทรรศการ	แหล่งท่องเที่ยว	ชุมชนในพื้นที่รอบ อพวช.
	ด้านการศึกษา	ชุมชน	ด้าน Logistic	ผู้จัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์	ชุมชนในภูมิภาค
	ด้านสื่อสารมวลชน	พืธิธัณท์/แหล่งเรียนรู้			
	ด้านเด็กและเยาวชน	หน่วยงานวิจัย			
	ด้านการพัฒนาสังคม	ครู อาจารย์			
	ด้านวัฒนธรรม	นักท่องเที่ยว			
	ด้านท่องเที่ยว				
	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
	จังหวัด อื่น ๆ				
	องค์การบริหารส่วนจังหวัด				
	ภาคธุรกิจ				

บทที่ 4

การดำเนินการในการพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ประจำปี พ.ศ. 2564 - 2567

ในปี พ.ศ. 2564 อพวช. ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดจนลูกค้าที่ใช้บริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมภาพลักษณ์ของ อพวช. โดยคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้าได้ดำเนินการจัดการประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลเดิมและศึกษาเพิ่มเติม จากข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมาและเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่วางไว้จาก ในแนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ปี (พ.ศ.2563) แผนวิสาหกิจ อพวช. รวมทั้ง แผนแม่บทการสร้างความตระหนักด้าน วทน. ระยะที่ 3 พ.ศ. 2563 - 2565 มาศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแผนยุทธศาสตร์ด้านลูกค้าและตลาด และจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ในปี 2564 - 2567 รวมทั้งจัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและแผนปฏิบัติการของโครงการในแต่ละสำนัก/ศูนย์ ภายในองค์กรต่อไป

การกำหนดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า อพวช. และจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารองค์กร ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในขององค์กร คณะทำงาน ฯ ได้ร่วมกันจัดทำข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. โดยมีการจัดลำดับ วิเคราะห์กระบวนการสำคัญตามภารกิจของ อพวช. และจากโครงสร้างองค์กร โดยคัดเลือกจากกระบวนการสำคัญในการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในองค์กรที่มีส่วนร่วมและมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้ ทบทวนการจัดกลุ่ม นิยาม ความสำคัญและการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ในปี 2564 - 2567 ดังนี้

➤ นิยามของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน 2 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1

องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่มบุคคล
ทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินงานของ อพวช.

มิติที่ 2

องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน
กลุ่มบุคคล ทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่
ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของ อพวช.

1. องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่ม บุคคล ทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่**ได้รับผลกระทบ**จากการดำเนินงานของ อพวช. (องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่ม บุคคล และบุคคลที่สำคัญทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากบริบทการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่มบุคคล และบุคคลที่สำคัญทั้งหมด ซึ่งมีโอกาสได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ จากการดำเนินงานในอนาคตตามบริบททิศทางการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ)
2. องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่ม บุคคล ทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่**ส่งผลกระทบ**ต่อการดำเนินงานของ อพวช. (องค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่ม บุคคล และบุคคลที่สำคัญทั้งหมดในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ดำเนินงานและส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กร/หน่วยงาน ชุมชน กลุ่ม บุคคล และบุคคลที่สำคัญทั้งหมดในอนาคต ซึ่งมีโอกาสดำเนินงานและส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อรัฐวิสาหกิจ)

➤ **วัตถุประสงค์และขอบเขตของการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**

การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. มาจากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ ตามแผนวิสาหกิจ อพวช. ตามกรอบการดำเนินงานและห่วงโซ่คุณค่า ของ อพวช. ซึ่งสามารถแบ่งกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นขององค์กรออกเป็น 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดการ (Management Process) กระบวนการหลัก (Primary Process) และกระบวนการสนับสนุน (Support Process)



*หมายเหตุ ทุกขั้นตอนมีการสอบทานกระบวนการทำงานโดยการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

รูป กระบวนการที่สำคัญตามห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ อพวช.

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการจัดการ (Management Process)

การให้บริการนิทรรศการ กิจกรรม และองค์ความรู้

กระบวนการหลัก (Primary Process) ได้แก่

1. กระบวนการสำรวจ และกระบวนการวิจัย
2. กระบวนการผลิต และกระบวนการพัฒนา
3. กระบวนการส่งเสริมการขาย และการตลาด

กระบวนการสนับสนุน (Support Process) ได้แก่

1. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
2. กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล
3. กระบวนการบริหารการคลัง
4. กระบวนการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. กระบวนการบริการกลาง
6. กระบวนการสื่อสาร

➤ การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร

การกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรตามกระบวนการต่าง ๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากการดำเนินงานของ อพวช. ทำให้สามารถจำแนกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ทั้งภายในและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ภายนอก ของ อพวช. ออกเป็นจำนวน 9 กลุ่ม ดังนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ได้แก่
 - บุคลากร อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่
 - หน่วยงานเชิงนโยบาย ทั้งในระดับประเทศและนโยบายระดับองค์กร
 - พันธมิตรความร่วมมือ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ
 - คู่ค้า ผู้รับจ้าง และผู้จัดหาทรัพยากร
 - ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.
 - ลูกค้า/ผู้รับบริการภายนอก
 - สื่อมวลชน และสื่อ (Media)
 - ผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน
 - กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

โดยมีคำอธิบายนิยาม แต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หน่วยงานเชิงนโยบาย ทั้งในระดับประเทศและนโยบายระดับองค์กร หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ควบคุม และติดตามให้การดำเนินงานของ อพวช. เป็นไปตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในฐานะหน่วยงานของรัฐ เกิดการเติบโต และมีความยั่งยืน และให้อพวช. ดำเนินการตามกระบวนการของหน่วยงานในพื้นที่

กลุ่มที่ 2 พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน) หมายถึง หน่วยงานที่มีการร่วมงานกับ อพวช. โดยมีเป้าหมายทางวิชาการร่วมกันหรือสอดคล้องกันในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ในทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ องค์กรเอกชน ภาครัฐ มูลนิธิ องค์กรระหว่างประเทศหรืออื่น ๆ

กลุ่มที่ 3 คู่ค้า ผู้รับจ้าง และผู้จัดหาทรัพยากร หมายถึง องค์กรหรือบุคคลที่ทำงานร่วมกับองค์กรเพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์ สินค้า และ/หรือ บริการ ผู้ดำเนินการรับจ้างผลิตนิทรรศการ และ/หรือ สิ่งก่อสร้าง ของ อพวช. (Contractor) ผู้ดำเนินการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ (Supplier) เช่น วัสดุอุปกรณ์

กลุ่มที่ 4 ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช. (บริเวณคลองห้า เดอะสตรีท รัชดา และเชียงใหม่) หมายถึง ชุมชน และ/หรือ หน่วยงาน ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อม จากการดำเนินงานของ อพวช. เป็นผู้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของการประกอบการของ อพวช. และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการทำงานของ อพวช.

กลุ่มที่ 5 ลูกค้า / ผู้รับบริการภายนอก หมายถึง ผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงและใช้บริการจากการดำเนินงานของ อพวช. ในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ การให้บริการองค์ความรู้ รวมทั้งบริการอื่น ๆ ตามภารกิจและความเชี่ยวชาญของ อพวช.

กลุ่มที่ 6 สื่อมวลชน และสื่อ (Media) หมายถึง บุคคล หน่วยงาน หรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่เป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารทุกช่องทาง และใช้ในสื่อช่องทางการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์

กลุ่มที่ 7 ผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน หมายถึง ผู้ที่ดำเนินธุรกิจร่วมกับ อพวช. ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามภารกิจ

กลุ่มที่ 8 บุคลากร อพวช. หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานภายในองค์กร ได้แก่ พนักงาน ลูกจ้าง อาสาสมัคร

กลุ่มที่ 9 กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ หมายถึง กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หมายถึง กลุ่มที่ยังไม่รู้จัก อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง หมายถึง ผู้ดำเนินธุรกิจที่ใกล้เคียง

กับ อพวช. และอาจเป็นเหตุให้อพวช. สูญเสียลูกค้า หรือจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้อพวช. มีความสามารถในการแข่งขัน ในธุรกิจที่เป็นพันธกิจ เช่น แหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการองค์ความรู้อื่น ๆ

➤ การจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช.

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า คณะทำงานฯ ได้ร่วม วิเคราะห์และกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และวิเคราะห์จากกระบวนการงานสำคัญขององค์กร ที่ครอบคลุม ทุกหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อรวบรวมข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้ง จัดทำลำดับความสำคัญ โดยวิเคราะห์ใน 2 มิติ ได้แก่

- มิติที่ 1 (แกนตั้ง) ผลกระทบ/อิทธิพลความสำคัญ (Power/Impact/Influence) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ส่งต่อการดำเนินงานขององค์กร (ในส่วนของการเปลี่ยนแปลง การทำงาน งบประมาณ แผนงานต่าง ๆ)
- มิติที่ 2 (แกนนอน) ความสนใจ/ความร่วมมือ (Interest) ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรทั้งทางบวกและทางลบ (ในส่วนของการดำเนินงานประจำวัน ผลประกอบการ ผลผลิตและบริการ และอื่น ๆ)



รูป การลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช.

(ที่มา: James B. Gardner et. al. Handbook of strategic planning (1986))

(ที่มา: Lumley D. Stakeholder Analysis – The power/interest grid (2016))

และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

- **กลุ่ม A Key Player:** กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญ/อิทธิพลมาก (High Power) และความสนใจ/ความร่วมมือมาก (High Interest) หมายถึง กลุ่มที่ต้องการการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วม การปรึกษาหารือและร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนองค์กรอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร
- **กลุ่ม B Meet Their Needs:** กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญ/อิทธิพลมาก (High Power) และความสนใจ/ความร่วมมือน้อย (Low Interest) หมายถึง กลุ่มที่ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร
- **กลุ่ม C Keep Informed:** กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญ/อิทธิพลน้อย (Low Power) และความสนใจ/ความร่วมมือมาก (High Interest) หมายถึง กลุ่มที่ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ขอความเห็น ให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อรักษาความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร
- **กลุ่ม D Low Priority:** กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญ/อิทธิพลน้อย (Low Power) และความสนใจ/ความร่วมมือน้อย (Low Interest) หมายถึง กลุ่มที่ต้องคอยสังเกตการณ์ ฝ้าติดตาม รับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ในอนาคต

จากเกณฑ์ดังกล่าวและจากการสำรวจข้อมูลในการดำเนินงานกับหน่วยงานภายในองค์กร จึงได้จัดระดับความสำคัญ (Power) และความสนใจ (Interest) ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

ตาราง ระดับความสำคัญ (Power) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

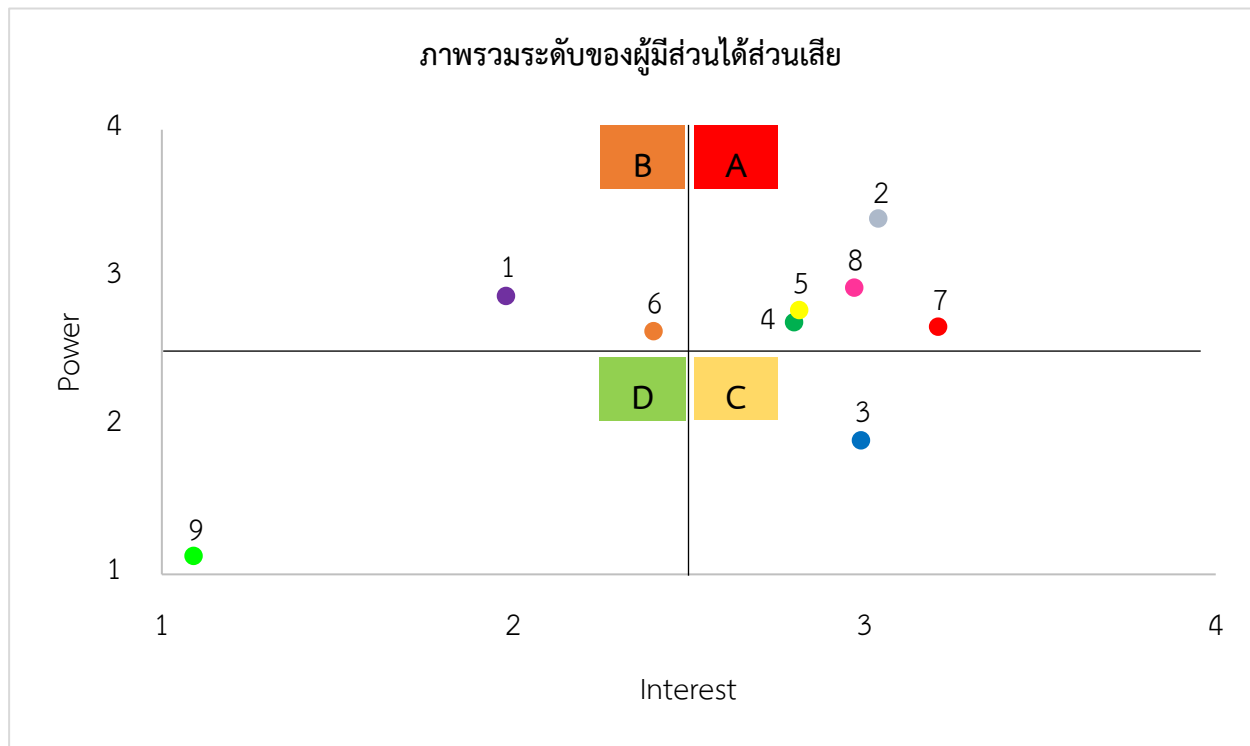
ระดับความสำคัญ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รายละเอียด
สูง (4)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งอาจส่งผลต่อการหยุดดำเนินการขององค์กร - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ทิศทาง หรือกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินการขององค์กรในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ และการจัดหารายได้ - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถดำเนินการอันส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงขององค์กร - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดข้อกังวล/ข้อร้องเรียนดังกล่าวซ้ำ
ปานกลาง (3)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับการดำเนินการขององค์กร แต่ไม่ส่งผลให้เกิดการหยุดดำเนินการขององค์กร - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการขององค์กร มีสิทธิเรียกร้องหรือป้องกันสิทธิได้ตามกฎหมาย เช่น สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนลูกจ้าง ฯลฯ - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดข้อกังวล/ข้อร้องเรียนซ้ำ
น้อย (2)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นขององค์กรต่อสาธารณชน - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการขององค์กร แต่มีสิทธิเรียกร้องหรือป้องกันสิทธิได้ตามกฎหมาย - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขอย่างเหมาะสม
เล็กน้อย (1)	ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงานได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง ระดับความสนใจ (Interest) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ระดับความสนใจ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รายละเอียด
สูง (4)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร อาจส่งผลต่อการหยุดการดำเนินกิจกรรมขององค์กร - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติต่อการสร้างคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และสนใจใส่ใจต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้าน วทน. สูงส่ง - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีปฏิสัมพันธ์ สนใจและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมและโครงการขององค์กร - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดข้อกังวล/ข้อร้องเรียนดังกล่าวซ้ำ
ปานกลาง (3)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร แต่ไม่ส่งผลต่อการหยุดการดำเนินกิจกรรมขององค์กร - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทัศนคติต่อการสร้างคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมและโครงการขององค์กร - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดข้อกังวล/ข้อร้องเรียนดังกล่าวซ้ำ
น้อย (2)	- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทัศนคติต่อการสร้างคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม - ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขอย่างเหมาะสม
เล็กน้อย (1)	ข้อกังวล/ข้อร้องเรียนที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงานได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดลำดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์กระบวนการสำคัญตามภารกิจ และโครงสร้างของ อพวช. สามารถระบุและลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรในภาพรวม ดังนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **A: Key Player** ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ได้แก่ กลุ่ม (2) พันมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐและเอกชน) กลุ่ม (4) ชุมชน/หน่วยงานในพื้นที่ให้บริการของ อพวช. กลุ่ม (5) ลูกค้า/ผู้รับบริการ กลุ่ม (7) ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน และ กลุ่ม (8) กลุ่มบุคลากร อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **B: Meet Their Need** ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ ได้แก่ กลุ่ม (1) หน่วยงานเชิงนโยบาย กลุ่ม (6) สื่อมวลชนและสื่อ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **C: Keep Informed** ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่ม (3) คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **D: Low Priority** ต้องคอยสังเกตการณ์ ได้แก่ กลุ่ม (9) กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ



แผนภูมิ ภาพรวมระดับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช.

หมายเลข 1 คือ หน่วยงานเชิงนโยบาย

หมายเลข 2 คือ พันมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)

หมายเลข 3 คือ คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร

หมายเลข 4 คือ ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.

หมายเลข 5 คือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)

หมายเลข 6 คือ สื่อมวลชน และสื่อ (Media)

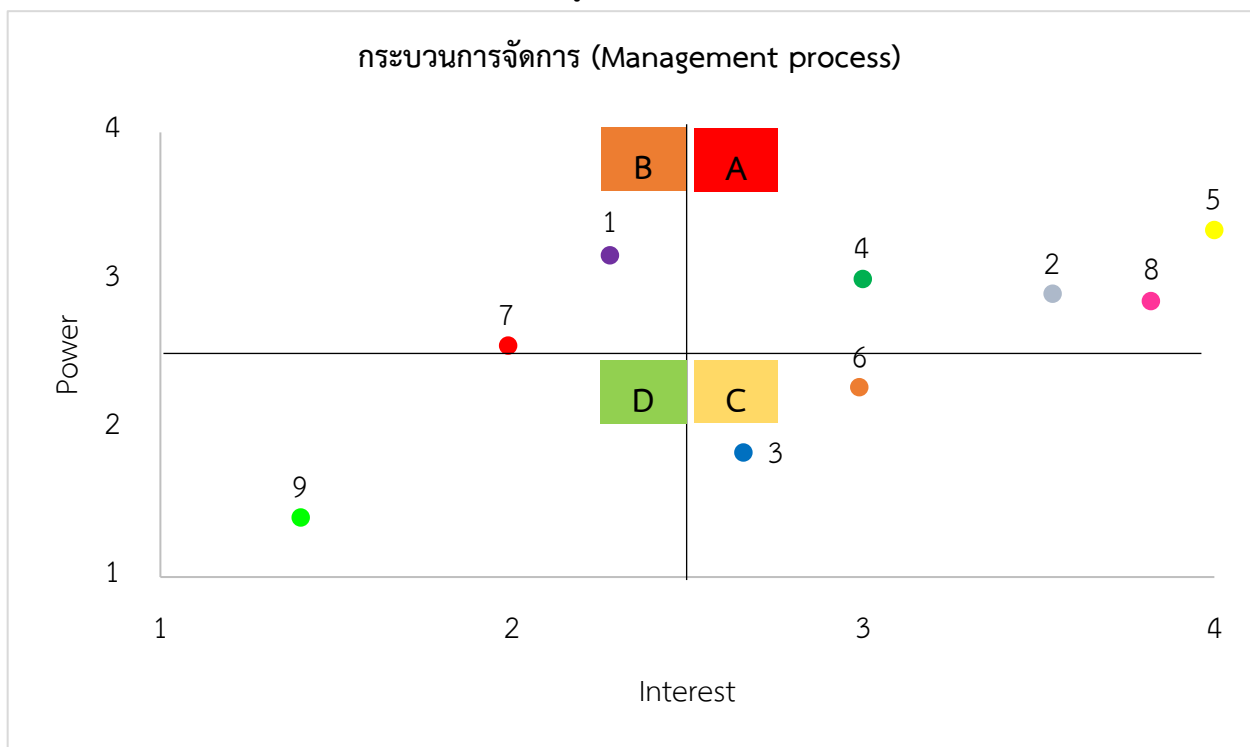
หมายเลข 7 คือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน

หมายเลข 8 คือ บุคลากร อพวช.

หมายเลข 9 คือ กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามกระบวนการที่สำคัญตามห่วงโซ่คุณค่าของ อพวช. พร้อมจัดอันดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกระบวนการที่สำคัญพบว่า กระบวนการจัดการ (Management Process) ในการให้บริการนิทรรศการ กิจกรรม และองค์ความรู้ สามารถระบุและลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ดังนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม A: Key Player ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ได้แก่ กลุ่ม (2) พันธมิตรความร่วมมือ กลุ่ม (4) ชุมชน/หน่วยงานในพื้นที่ให้บริการของ อพวช. กลุ่ม (5) ลูกค้า/ผู้รับบริการ และกลุ่ม (8) บุคลากร อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม B: Meet Their Need ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ภัยความต้องการ ได้แก่ กลุ่ม (1) หน่วยงานเชิงนโยบาย และกลุ่ม (7) ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม C: Keep Informed ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่ม (3) คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร และกลุ่ม (6) สื่อมวลชนและสื่อ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม D: Low Priority ต้องคอยสังเกตการณ์ ได้แก่ กลุ่ม (9) กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ



แผนภูมิ ระดับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการจัดการ (Management Process)

หมายเลข 1 คือ หน่วยงานเชิงนโยบาย

หมายเลข 2 คือ พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)

หมายเลข 3 คือ คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร

หมายเลข 4 คือ ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.

หมายเลข 5 คือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)

หมายเลข 6 คือ สื่อมวลชน และสื่อ (Media)

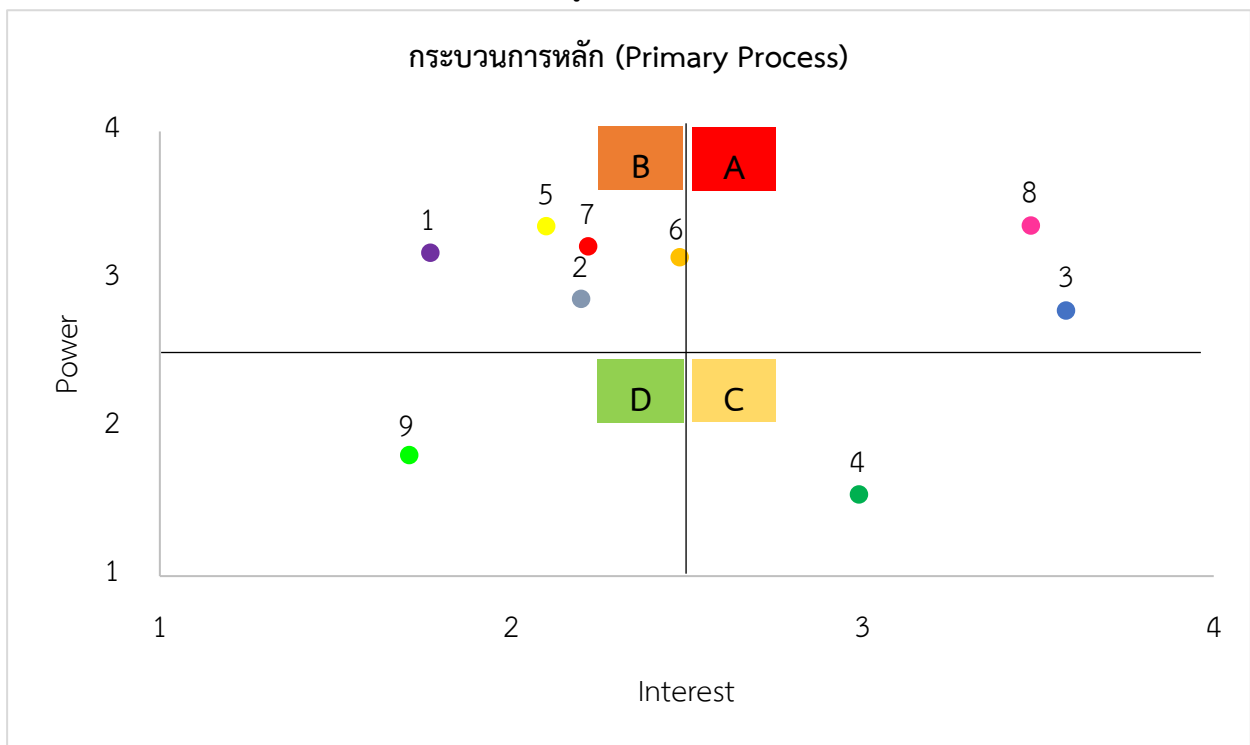
หมายเลข 7 คือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน

หมายเลข 8 คือ บุคลากร อพวช.

หมายเลข 9 คือ กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามกระบวนการที่สำคัญตามห่วงโซ่คุณค่าของ อพวช. พร้อมจัดอันดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกระบวนการที่สำคัญพบว่า กระบวนการหลัก (Primary Process) ได้แก่ การสำรวจและวิจัย การผลิตและพัฒนา การส่งเสริมการขายและการตลาดสามารถระบุและลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ดังนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **A: Key Player** ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ได้แก่ กลุ่ม (3) คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร และกลุ่ม (8) บุคลากร อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **B: Meet Their Need** ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ ได้แก่ กลุ่ม (1) หน่วยงานเชิงนโยบาย กลุ่ม (2) พันธมิตรความร่วมมือ กลุ่ม (5) ลูกค้า/ผู้รับบริการ กลุ่ม (6) สื่อมวลชนและสื่อ และกลุ่ม (7) ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **C: Keep Informed** ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่ม (4) ชุมชน/หน่วยงานในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **D: Low Priority** ต้องคอยสังเกตการณ์ ได้แก่ กลุ่ม (9) กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ



แผนภูมิ ระดับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการหลัก (Primary Process)

หมายเลข 1 คือ หน่วยงานเชิงนโยบาย

หมายเลข 2 คือ พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)

หมายเลข 3 คือ คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร

หมายเลข 4 คือ ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.

หมายเลข 5 คือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)

หมายเลข 6 คือ สื่อมวลชน และสื่อ (Media)

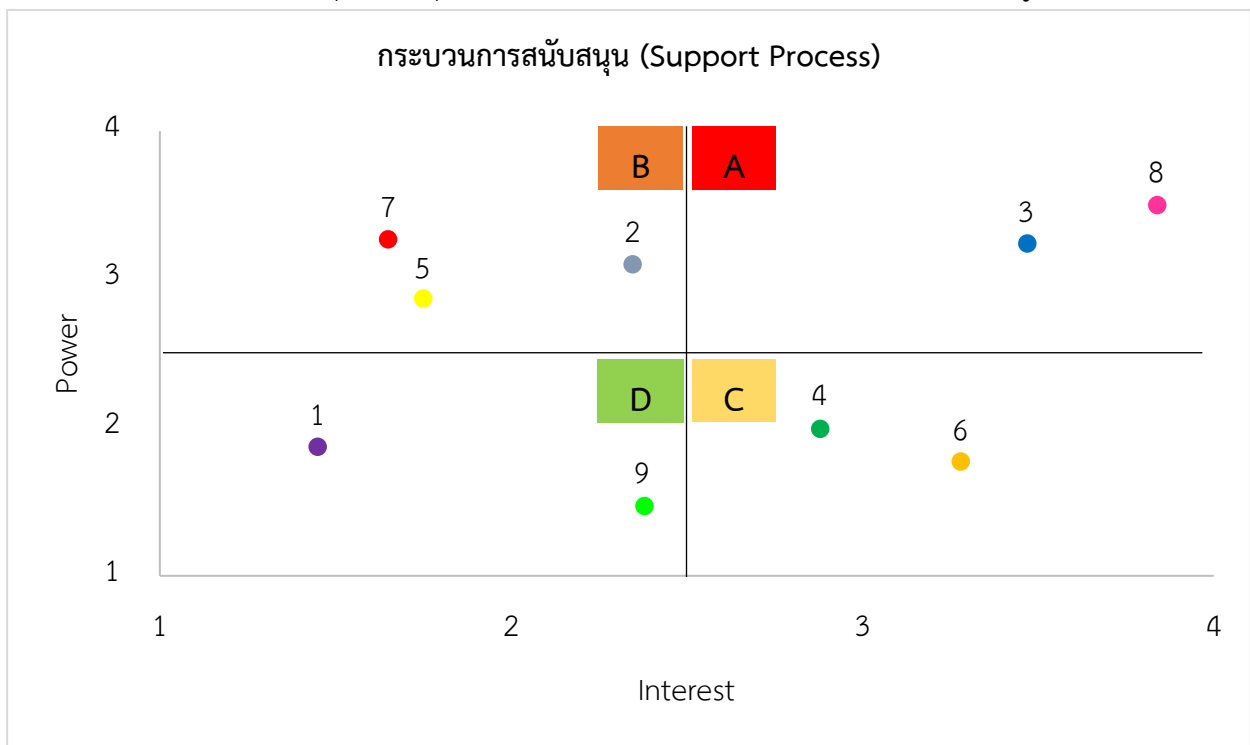
หมายเลข 7 คือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน

หมายเลข 8 คือ บุคลากร อพวช.

หมายเลข 9 คือ กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามกระบวนการที่สำคัญตามห่วงโซ่คุณค่าของ อพวช. พร้อมจัดอันดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกระบวนการที่สำคัญพบว่า กระบวนการสนับสนุน (Support Process) ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารการคลัง การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการกลาง และการสื่อสาร สามารถระบุและลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ดังนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **A: Key Player** ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ได้แก่ กลุ่ม (3) คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร และกลุ่ม (8) บุคลากร อพวช.
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **B: Meet Their Need** ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ ได้แก่ กลุ่ม (2) พันธมิตรความร่วมมือ กลุ่ม (5) ลูกค้า/ผู้รับบริการ และกลุ่ม (7) ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **C: Keep Informed** ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่ม (4) ชุมชน/หน่วยงานในพื้นที่ให้บริการของ อพวช. และกลุ่ม (6) สื่อมวลชนและสื่อ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม **D: Low Priority** ต้องคอยสังเกตการณ์ ได้แก่ กลุ่ม (1) หน่วยงานเชิงนโยบาย และกลุ่ม (9) กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่งและอื่น ๆ



แผนภูมิ ระดับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการสนับสนุน (Support Process)

หมายเลข 1 คือ หน่วยงานเชิงนโยบาย

หมายเลข 2 คือ พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)

หมายเลข 3 คือ คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร

หมายเลข 4 คือ ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.

หมายเลข 5 คือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)

หมายเลข 6 คือ สื่อมวลชน และสื่อ (Media)

หมายเลข 7 คือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน

หมายเลข 8 คือ บุคลากร อพวช.

หมายเลข 9 คือ กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

ตาราง การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการที่สำคัญตามห่วงโซ่คุณค่าของ อพวช. และการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระบวนการ ที่สำคัญ	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย								
	1 หน่วยงาน เชิงนโยบาย	2 พันธมิตร ความร่วมมือ	3 คู่ค้า/ผู้รับ จ้าง/ผู้จัดหา ทรัพยากร	4 ชุมชน/ หน่วยงานใน พื้นที่ให้บริการ	5 ลูกค้า/ ผู้รับบริการ	6 สื่อมวลชน และสื่อ	7 ผู้ลงทุน/ ผู้สนับสนุน	8 บุคลากร อพวช.	9 คนทั่วไป / คู่แข่งและอื่นๆ
ภาพรวมระดับของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกระบวนการงาน สำคัญของ อพวช.	B	A	C	A	A	B	A	A	D
กระบวนการจัดการ (Management Process)	B	A	C	A	A	C	B	A	D
กระบวนการหลัก (Primary Process)	B	B	A	C	B	B	B	A	D
กระบวนการสนับสนุน (Support Process)	D	B	A	C	B	C	B	A	D

หมายเหตุ A = Key Player ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด
 B = Meet Their Need ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ
 C = Keep Informed ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง
 D = Low Priority ต้องคอยสังเกตการณ์

บทที่ 5

การวิเคราะห์สถานภาพด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช.

➤ การวิเคราะห์สถานภาพด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ด้วย SWOT Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วย SWOT Analysis เป็นการประเมินสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats) โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์สถานภาพด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ดังนี้

ตาราง การวิเคราะห์สถานภาพด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ด้วย SWOT Analysis

จุดแข็ง (S: Strengths)	จุดอ่อน (W: Weaknesses)
- มีเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการที่หลากหลายจากหลายภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศที่เข้มแข็ง ที่สามารถร่วมมือในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้ - มีเครือข่ายพันธมิตรด้านสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและมีช่องทางการสื่อสารทั้งทาง onsite และ online ที่สามารถสร้างความร่วมมือได้หลากหลายรูปแบบทั้งในการสื่อสารสู่กลุ่มครอบครัว โรงเรียน กลุ่มชุมชนในพื้นที่ และสื่อมวลชนที่สื่อสารสู่สาธารณะ - อพวช. มีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลายและทำให้สร้างความร่วมมือได้กับหน่วยงานพันธมิตรทางวิชาการและพันธมิตรทางธุรกิจ กลุ่มผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน - อพวช. มีระบบการให้บริการที่เข้าถึงลูกค้ากลุ่มเด็ก เยาวชนและโรงเรียน สื่อมวลชน และหน่วยงานพันธมิตรที่มีความร่วมมือแล้วที่เข้มแข็ง - บุคลากรมีความรู้และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและธรรมชาติวิทยาที่สามารถสร้างความร่วมมือในการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้หลากหลาย	- บุคลากรขาดความเข้าใจด้านการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการวิเคราะห์ที่ตอบโจทย์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง - ขาดวัฒนธรรมองค์กรด้านการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - ขาดระบบการรวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังและความกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ - ขาดระบบสารสนเทศภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ยังไม่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการกับพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นรูปธรรม - ขาดการบริหารจัดการด้านการสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะยังขาดการสื่อสารหน่วยงานเชิงนโยบายและกลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มลูกค้า และ สื่อมวลชนและสื่อ อย่างต่อเนื่องและยังไม่ครอบคลุมในทุกภารกิจ - ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความชัดเจนในมุมของการเป็นแหล่งเรียนรู้กับโรงเรียน ลูกค้า สื่อมวลชน และพันธมิตรที่มีความร่วมมือแล้ว แต่ยังขาดการสร้างภาพลักษณ์องค์กรในมุมมอง

จุดแข็ง (S: Strengths)	จุดอ่อน (W: Weaknesses)
	ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และขาดการสร้างภาพลักษณ์ด้านการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์กับหน่วยงานกลุ่มนโยบายอื่น ๆ เช่น กระทรวงต่าง ๆ องค์กรที่ให้ทุนด้านต่าง ๆ 7. ขาดการสร้างความรู้ความสำคัญและการเข้าร่วมในบทบาทขององค์กร โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง โดยยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการ ความคาดหวัง จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ หน่วยงานเชิงนโยบาย พันธมิตรความร่วมมือ กลุ่มลูกค้า/ผู้รับบริการ สื่อมวลชนและสื่อ และกลุ่มผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน 8. ขาดการสร้างความรู้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าที่ควร โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้กำหนดนโยบาย และผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุนอื่น ๆ จึงทำให้ขาดการขยายโอกาสการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายจากเดิม

โอกาส (O: Opportunities)	ข้อจำกัด (T: Threats)
1. การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Social media และระบบออนไลน์ต่าง ๆ ฯลฯ ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ กลุ่มพันธมิตรความร่วมมือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ สื่อมวลชนและสื่อ 2. การจัดตั้งกระทรวง อว. ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงาน ในการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน ร่วมกับหน่วยงานเชิงนโยบายอื่น ๆ ได้ 3. นโยบายของรัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและการเรียนรู้นอกห้องเรียน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4. หน่วยงานภาคเอกชนส่วนใหญ่มีนโยบายที่จะต้องทำกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งถือเป็นโอกาสที่จะ	1. มีคู่แข่งด้านแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์จำนวนมากทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ทำให้เกิดการแข่งขันสูงในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มหน่วยงานพันธมิตรความร่วมมือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร และหน่วยงานคู่แข่งอื่น ๆ 2. วิฤตเศรษฐกิจ ทำให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พันธมิตรความร่วมมือ และผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน ขาดความพร้อมหรือความสนใจในการลงทุน ลดลง เช่น ทุนทรัพย์ ปังจัยในการสนับสนุน ฯลฯ 3. ข้อจำกัดด้านนโยบายและข้อกฎหมาย เช่น ข้อกฎหมาย พรบ.การครอบครองสิ่งมีชีวิตทำให้การพัฒนาความร่วมมือด้านธรรมชาติวิทยา ยัง

โอกาส (O: Opportunities)	ข้อจำกัด (T: Threats)
พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมทางธุรกิจได้ในหลายรูปแบบ 5. นโยบายและแนวทางการปฏิรูปทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของประเทศ การปรับโครงสร้างภายในองค์กรของ อพวช. และโครงการสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ทำให้โอกาสในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและข้อมูลทรัพยากร ให้ใช้งานได้จริงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นเต็มที่ เช่น การบริจาคจากสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ฯลฯ 4. นโยบายของรัฐด้านภาษี ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สนับสนุน อพวช. ยังไม่สามารถลดหย่อนภาษีได้ทั้งหมด โดยยังไม่เอื้อหรือยังไม่สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านการให้บริการการเรียนรู้เท่าที่ควร 5. องค์กรยังไม่มีกระบวนการชัดเจนในรูปแบบการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยังไม่ได้เน้นถึงการให้ความสำคัญที่ครอบคลุมในทุกส่วนงานขององค์กรเท่าที่ควร

➤ จุดแข็ง (Strengths)

S1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

- มีเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการที่หลากหลายจากหลายภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศที่เข้มแข็ง ที่สามารถร่วมมือในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้
- อพวช. มีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลาย และทำให้สร้างความร่วมมือได้กับหน่วยงานพันธมิตรทางวิชาการและพันธมิตรทางธุรกิจ กลุ่มผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน

S2 ด้านบุคลากร

- บุคลากรมีความรู้และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและธรรมชาติวิทยาที่สามารถสร้างความร่วมมือในการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้หลากหลาย

S3 ด้านระบบและการบริหารจัดการทรัพยากร

- มีเครือข่ายพันธมิตรด้านสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและมีช่องทางการสื่อสารทั้งทาง onsite และ online ที่สามารถสร้างความร่วมมือได้หลากหลายรูปแบบทั้งในการสื่อสารสู่กลุ่มครอบครัว โรงเรียน กลุ่มชุมชนในพื้นที่ และสื่อมวลชนที่สื่อสารสู่สาธารณะ
- อพวช. มีระบบการให้บริการที่เข้าถึงลูกค้ากลุ่มเด็ก เยาวชนและโรงเรียน สื่อมวลชน และหน่วยงานพันธมิตรที่มีความร่วมมือแล้วที่เข้มแข็ง

➤ จุดอ่อน (Weaknesses)

W1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

- ขาดการสร้างสำคัญและการเข้าร่วมในบทบาทขององค์กร โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง โดยยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการ ความคาดหวัง จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ หน่วยงานเชิงนโยบาย พันธมิตรความร่วมมือ กลุ่มลูกค้า/ผู้รับบริการสื่อมวลชนและสื่อ และกลุ่มผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน
- ขาดการสร้างสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าที่ควร โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้กำหนดนโยบาย และผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุนอื่น ๆ จึงทำให้ขาดการขยายโอกาสการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายจากเดิม

W2 ด้านบุคลากร

- บุคลากรขาดความเข้าใจด้านการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการวิเคราะห์ที่ตอบโจทย์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง
- ขาดวัฒนธรรมองค์กรด้านการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

W3 ด้านระบบและการบริหารจัดการทรัพยากร

- ขาดระบบการรวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังและความกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ
- ขาดระบบสารสนเทศภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ยังไม่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการกับพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นรูปธรรม
- ขาดการบริหารจัดการด้านการสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะยังขาดการสื่อสารหน่วยงานเชิงนโยบายและกลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มลูกค้า และ สื่อมวลชนและสื่อ อย่างต่อเนื่องและยังไม่ครอบคลุมในทุกภารกิจ
- ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความชัดเจนในมุมมองของการเป็นแหล่งเรียนรู้กับโรงเรียน ลูกค้า สื่อมวลชน และพันธมิตรที่มีความร่วมมือแล้ว แต่ยังขาดการสร้างภาพลักษณ์องค์กรในมุมมองของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และขาดการสร้างภาพลักษณ์ด้านการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์กับหน่วยงานกลุ่มนโยบายอื่น เช่น กระทรวงต่าง ๆ องค์กรที่ให้ทุนด้านต่าง ๆ

➤ โอกาส (Opportunities)

O1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

- การจัดตั้งกระทรวง อว. ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงาน ในการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน ร่วมกับหน่วยงานเชิงนโยบายอื่น ๆ ได้

O2 ด้านนโยบาย

- นโยบายของรัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและการเรียนรู้นอกห้องเรียน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- นโยบายที่จะต้องทำกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งถือเป็นโอกาสที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมทางธุรกิจได้ในหลายรูปแบบ

O3 ด้านระบบและการบริหารจัดการทรัพยากร

- การปฏิรูปทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของประเทศ การปรับโครงสร้างภายในองค์กรของ อพวช. และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ทำให้โอกาสในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและข้อมูลทรัพยากร ให้ใช้งานได้จริงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Social media และระบบออนไลน์ต่าง ๆ ฯลฯ ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ กลุ่มพันธมิตรความร่วมมือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ สื่อมวลชนและสื่อ

➤ ข้อจำกัด (Threats)

T1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

- มีคู่แข่งด้านแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์จำนวนมากทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ทำให้เกิดการแข่งขันสูงในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกลุ่มหน่วยงานพันธมิตรความร่วมมือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร และหน่วยงานคู่แข่งอื่น
- วิฤตเศรษฐกิจ ทำให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พันธมิตรความร่วมมือ และผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน ขาดความพร้อมหรือความสนใจในการลงทุนลดลง เช่น ทุนทรัพย์ ปัจจัยในการสนับสนุน ฯลฯ

T2 ด้านนโยบาย

- ข้อจำกัดด้านนโยบายและข้อกฎหมาย เช่น ข้อกฎหมาย พรบ.การครอบครองสิ่งมีชีวิตทำให้การพัฒนาความร่วมมือด้านธรรมชาติวิทยา ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นเต็มที่ เช่น ในส่วนของการบริจาคซากสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ
- นโยบายของรัฐด้านภาษี ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สนับสนุน อพวช. ยังไม่สามารถลดหย่อนภาษีได้ทั้งหมด โดยยังไม่เอื้อหรือยังไม่สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านการให้บริการการเรียนรู้เท่าที่ควร
- องค์กรยังไม่มีกระบวนการชัดเจนในรูปแบบการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยังไม่ได้เน้นถึงการให้ความสำคัญที่ครอบคลุมในทุกส่วนของงานขององค์กรเท่าที่ควร

➤ การระบุความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ Stakeholder

ความต้องการ ความกังวลและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกลุ่มมีความหลากหลายและแตกต่างกัน เพื่อให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวัง รวมทั้งลดความกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง องค์กรจะต้องเตรียมรับมือกับความท้าทายและเตรียมความพร้อมขององค์กร

และบุคลากรในการยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. มีประสิทธิภาพ การระบุนโยบาย ยุทธศาสตร์ ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงต้องคำนึงถึง **ประเด็นที่มีความสำคัญต่อ ความต้องการ ความกังวลและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแยกตามกลุ่ม** เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ ประเมินผล และจัดทำกระบวนการควบคุมให้หน่วยงานใน อพวช. มีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตรงกัน และให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้ง การทบทวนกระบวนการสร้างความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กรด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในภาพรวมขององค์กร

➤ **ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**

เพื่อให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ มีความสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการงานสำคัญขององค์กรที่กำหนด จึงได้ทำการสำรวจเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบและส่งผลกระทบต่อการทำงานของ อพวช. มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของ อพวช. ผ่านการทำแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ข้อมูลในเชิงลึก เพื่อให้การบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของ อพวช. อย่างยั่งยืน โดยมีการสำรวจความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประเด็นความต้องการและ ความคาดหวัง ดังนี้

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทำการสำรวจ เป็นหน่วยงานที่มีการทำงานร่วมกับ อพวช. และหน่วยงานที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของ อพวช. ประกอบด้วย

- กลุ่มที่ 1 หน่วยงานเชิงนโยบาย
- กลุ่มที่ 2 คือ พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)
- กลุ่มที่ 3 คือ คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร
- กลุ่มที่ 4 คือ ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.
- กลุ่มที่ 5 คือ ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)
- กลุ่มที่ 6 คือ สื่อมวลชน และสื่อ (Media)
- กลุ่มที่ 7 คือ ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน
- กลุ่มที่ 8 คือ บุคลากร อพวช.
- กลุ่มที่ 9 คือ อื่น ๆ กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. และหน่วยงานคู่แข่ง

โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ ดังนี้

- การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน
- ตอบแบบสอบถามในนามของหน่วยงาน จำนวน 43 หน่วยงาน (ในประเทศ 39 ต่างประเทศ 4)
- ตอบแบบสอบถามในนามของบุคคล 122 คน

วิธีการดำเนินงาน

- รวบรวมข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ศึกษาแนวคำถามเพื่อจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ออกแบบคำถามแบบสอบถามและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องทำการสำรวจ
- ส่งแบบสอบถามให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับ อพวช.
- ติดต่อนัดหมายเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก เพื่อรับฟังข้อมูลเชิงลึก
- รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์
- วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์
- จัดทำรายงานสรุป

ระยะเวลาดำเนินการ: เดือนเมษายน - พฤษภาคม 2564

กลุ่มที่ 1 หน่วยงานเชิงนโยบาย

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ • อพวช. ควรมีการสื่อสารเรื่องราววิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เป็นที่จดจำของสังคม • ถ่ายทอดเรื่องราวด้านวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจ ในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของคนไทย คือ การสื่อสารเป็นเรื่องราวมากกว่าการสื่อสารเชิงทฤษฎี ความคาดหวัง • ควรดำเนินการเชิงรุกในการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านระบบออนไลน์ • อพวช. ควรเป็นผู้บุกเบิกที่มีเอกลักษณ์ตามบริบทของไทยในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความต้องการ • พิพิธภัณฑ์ต้องแสดงให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัว • อพวช. ควรนำเสนอนักวิทยาศาสตร์คนไทยเป็นต้นแบบให้เยาวชนซึ่งจะสอดคล้องกับบริบทไทยมากกว่าต้นแบบต่างชาติ • สร้างความเป็นวิทยาศาสตร์พลเมือง (Citizens Science) ให้ทั่วถึงเพื่อเปลี่ยนสังคมให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และทุกคนรักวิทยาศาสตร์ ความคาดหวัง • มีบทบาทเชิงรุกในการสร้างแรงบันดาลใจวิทยาศาสตร์ อย่างเข้มข้นและชัดเจน

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	อพวช. ควรเป็นหน่วยงานที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ ตามภารกิจที่ชัดเจน เพื่อเป้าหมายในการนำพาประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 10 ปีข้างหน้า
ด้านการพัฒนานิทรรศการ กิจกรรม และข้อมูลด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม	ความต้องการ - พัฒนานิทรรศการ กิจกรรม ที่สามารถเข้าถึงคนได้เป็นจำนวนมาก มีความทันสมัยและน่าสนใจตลอดเวลา ความคาดหวัง - ควรเพิ่มการนำเสนอความรู้ที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วไป ของสังคม และสอดคล้องกับที่สังคมต้องการรับรู้
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ - พัฒนาด้านระบบขนส่งมวลชนในการเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ - การให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการของ อพวช. ความคาดหวัง - อพวช. ต้องทำให้คนไทยใช้บริการของ อพวช. ตั้งแต่เด็กจนโต
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้ อพวช. เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น
ด้านความร่วมมือ	ความต้องการ การดำเนินงานของ อพวช. ควรร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรให้มากขึ้น
ด้านการพัฒนาภายในองค์กร	ความต้องการ อพ.ควรจะขอทุนให้เจ้าหน้าที่ไปศึกษาวิจัย หรืออบรมในหลักสูตรที่เป็น ทั้ง Non-Degree และ Degree เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 2 พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน)

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ - ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของข้อมูล - เผยแพร่องค์ความรู้ให้ทุกกลุ่ม ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทั่วถึงและรอบด้าน - สร้างความเข้มแข็งในการสื่อสารองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	• สร้างแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ความคาดหวัง • สร้างสื่อการสอนสำหรับครูเพิ่มมากขึ้น • ควรจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากสังคมความเชื่อต่าง ๆ ให้เป็นสังคมเน้นกระบวนการคิดโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ เชื่อข้อมูลจากหลักฐานที่พิสูจน์แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้ โดยจะต้องมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์และกิจกรรมแบบลงมือทำให้กับคนในสังคมทุกระดับชั้นอย่างทั่วถึง และต้องมีเป้าหมายเชิงประจักษ์เพื่อเป็นตัวชี้วัดการดำเนินการ • อพวช. ควรมีบทบาทในการสร้างความเท่าเทียมในด้านการเข้าถึงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของสังคมไทย
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความต้องการ • ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นรูปแบบของ ออนไลน์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ให้กับเยาวชนในสถานะของโควิด เช่น การจัดทำ virtual exhibition ที่สามารถมีส่วนร่วมได้ ซึ่งเป็นจุดเด่นของ อพวช. เป็นต้น • อพวช. ควรขยายขอบเขตเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย เพื่อเปลี่ยนแนวความคิดของประชาชนไทย ให้เป็นสังคมวิทยาศาสตร์ ความคาดหวัง • ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งใน และนอกสถานที่ โดยการกระจายศูนย์การเรียนรู้ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ
ด้านการพัฒนานวัตกรรม กิจกรรม และข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	ความต้องการ • ศึกษาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้ทันสมัยตลอดเวลาโดยการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานวิจัย • อพวช. ควรพัฒนาสื่อออนไลน์ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น • เป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ เช่น ด้านธรรมชาติ ด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไป • พัฒนานวัตกรรม และกิจกรรมโดยใช้ภาษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อให้เยาวชนสามารถเชื่อมโยงได้ • อพวช. ของเล่นวิทยาศาสตร์ ที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจะสามารถเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนได้ดี • อพวช. ควรมีการวิเคราะห์แนวโน้มของการจัดกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	ความคาดหวัง - จัดแสดงนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพราะเป็นการแสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของประเทศ - ควรเพิ่มเรื่องการทำงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ - ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้การดำเนินงานของ อพวช. เพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีให้บริการมากกว่าการให้บริการพิพิธภัณฑ์ - อพวช. ควรศึกษาวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงเยาวชนและประชาชนให้มากขึ้น
ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน	ความต้องการ - อพวช. ควรร่วมมือกับพันธมิตรกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดทำนิทรรศการ และกิจกรรม เช่น การจัดการงานวิทยาศาสตร์ ฯลฯ - อพวช. ควรมีพันธมิตรในการร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายได้ดีขึ้น - พัฒนานวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ได้จริงในชุมชนและสังคมร่วมกับพันธมิตรเครือข่าย - การร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศ หรือสถาบันชั้นนำ เพื่อนำเผยแพร่ความรู้นวัตกรรมในไทย
ด้านการพัฒนาภายในองค์กร	ความต้องการ อพวช. ควรมีเป้าหมายส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญตามภารกิจหลักของ อพวช.อย่างต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 3 คู่ค้า/ผู้รับจ้าง/ผู้จัดหาทรัพยากร

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความคาดหวัง เป็นผู้นำทางด้านการนำเสนอ และงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์
ด้านการพัฒนานิทรรศการ กิจกรรม และข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	ความต้องการ - ควรมีการปรับเปลี่ยนชิ้นงาน และสิ่งจัดแสดงในบางพิพิธภัณฑ์ - พัฒนาชิ้นงานนิทรรศการ และกิจกรรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ เพิ่มจำนวนบุคลากรให้ข้อมูลในพิพิธภัณฑ์

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	ความคาดหวัง - อพวช. ควรเตรียมการเรื่องการคมนาคมที่สะดวกขึ้นในการเดินทางมาเยี่ยมชม และควรมีบริการเข้าพักแบบค้างคืนพร้อมอาหาร - เพิ่มบริการของคาราวานวิทยาศาสตร์ เพื่อให้คนในพื้นที่ชนบทสามารถเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ได้มากขึ้น
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้การดำเนินงานของ อพวช. เพิ่มมากขึ้น
ด้านการพัฒนาภายในองค์กร	ความต้องการ - เรื่องเอกสาร ควรลดขั้นตอนเอกสารที่มีความยุ่งยาก - จัดทำภาพลักษณ์องค์กรให้ชัดเจน (Branding)

กลุ่มที่ 4 ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช.

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความคาดหวัง เป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้และพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ ปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

กลุ่มที่ 5 ลูกค้า/ผู้รับบริการ (ภายนอก)

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ - เผยแพร่งานวิจัยที่ผ่านการรับรองให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ - จัดทำสื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กในราคาย่อมเยา - เพิ่มการสื่อสารประเด็นด้านวิทยาศาสตร์ที่เป็นที่สนใจของสังคมเพิ่มมากขึ้น - จัดการสื่อสารองค์ความรู้ให้กับโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ความคาดหวัง - ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชน สามารถเข้าถึงง่ายและทั่วถึงทุกพื้นที่ของประเทศไทย

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	● การนำเสนอความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน ที่มีการลงมือทำได้จริง เพื่อเยาวชน ทุกคนในประเทศไทย
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความคาดหวัง ● ส่งเสริมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มากกว่านี้ ● จัดให้มีการสนับสนุนส่งเสริมให้คนไทยมีอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
ด้านการพัฒนานิทรรศการ กิจกรรม และข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	ความต้องการ ● ปรับปรุงชิ้นงานนิทรรศการและอุปกรณ์ ให้สามารถใช้งานได้ดีเสมอ ● พัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลและเด็กประถมต้นเพิ่มมากขึ้น ● จัดกิจกรรมเชิง Hand-on เพิ่มมากขึ้น ● พัฒนาสื่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ● มีการให้บริการหูฟังสำหรับการนำชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ ความคาดหวัง ● พัฒนาเทคนิคการนำเสนอ และข้อมูลนิทรรศการและกิจกรรมให้น่าสนใจและทันสมัยตลอดเวลา ● พัฒนากิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย รวมทั้งมีความหลากหลายของกิจกรรม ● จัดให้มีกิจกรรมสำหรับเด็ก เยาวชน ผ่านระบบออนไลน์โดยสามารถใช้อุปกรณ์ในบ้านร่วมทำกิจกรรมได้ ● จัดให้บริการกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบเต็มวันให้ผู้ปกครองสามารถฝากบุตรหลานไว้ได้
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ ● จัดให้มีการให้บริการผ่านระบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ● เพิ่มการบริการที่รับประทานอาหารให้หลากหลาย ● อำนวยความสะดวกในพื้นที่จอดรถในร่มให้มากขึ้น และจัดทำทางเชื่อมในร่มระหว่างอาคาร ● จัดทำนิตยสาร อพวช. เป็นไฟล์ดิจิทัล ● พัฒนาบุคลากรในการให้บริการเพิ่มมากขึ้น ● เพิ่มจำนวนห้องน้ำในการให้บริการหอพักสำหรับนักเรียน ● ปรับปรุงการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ความคาดหวัง ● ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งให้สะดวกในการเข้าถึงมากขึ้น

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	จัดให้มีการบริการนิทรรศการและกิจกรรมนอกสถานที่เพิ่มมากขึ้น
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ - ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้การดำเนินงานของ อพวช. เพิ่มมากขึ้น - จัดให้มีการสื่อสารในลักษณะที่ อพวช. ควรเป็นสถานที่ที่เด็กไทยทุกคนต้องมาอย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต

กลุ่มที่ 6 สื่อมวลชน และสื่อ (Media)

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ - นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ เข้าถึงทุกเพศ ทุกวัย - จัดทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และน่าสนใจมากขึ้น - จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้และการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ในวงที่กว้างขึ้นโดยเฉพาะพื้นที่ชนบท
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ อพวช. ควรจัดทำระบบการอบรมผ่านระบบออนไลน์ (online training)

กลุ่มที่ 7 ผู้ลงทุน/ผู้สนับสนุน

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความต้องการ จัดกิจกรรมที่ส่งให้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มีความน่าสนใจ ทันสมัย และมีชีวิตชีวามากขึ้น
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ อพวช. ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยในด้านวิทยาศาสตร์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มทุกเพศทุกวัย
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้การดำเนินงานของ อพวช. เพิ่มมากขึ้น

กลุ่มที่ 8 บุคลากร อพวช.

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ - ปรับปรุงด้านการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของ อพวช. ออกสู่สาธารณชน ที่สามารถเข้าใจง่าย เห็นได้ชัดเจนและรวดเร็วต่อโลกออนไลน์ - นำเสนอองค์ความรู้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสาขาความรู้ที่ต้องการได้จริง - พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ผ่านระบบออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่ไม่สนใจวิทยาศาสตร์ให้เกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น - พัฒนาสื่อวิทยาศาสตร์ ชูทดลองวิทยาศาสตร์ หรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ จัดจำหน่ายในราคาย่อมเยา ความคาดหวัง - เป็นผู้นำด้านการเผยแพร่ความรู้ งานวิจัย ส่งเสริมการด้านวิทยาศาสตร์สู่สังคมให้ครอบคลุมทั่วประเทศ - การพัฒนาและนำเสนอความรู้ที่รวดเร็ว ทันสมัย ทันยุค และใหม่อยู่เสมอ - ปรับปรุง/เปลี่ยนวิธีการนำเสนอความรู้ให้หลากหลายมากขึ้น - นำเสนอความรู้และข้อเท็จจริงให้กับประชาชน
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความต้องการ - ปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น - ควรมีบทบาทและดำเนินการ ในการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรทางวิทยาศาสตร์ของประเทศให้มากขึ้น ความคาดหวัง - จัดให้มีการสนับสนุนส่งเสริมให้คนไทยมีอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
ด้านการพัฒนานิทรรศการ กิจกรรม และข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	ความต้องการ - ควรมีการพัฒนานิทรรศการและกิจกรรมที่สามารถเรียนรู้ได้ไปจนถึงระดับผู้ใหญ่ - ดูแลบำรุงรักษาชิ้นงานในพิพิธภัณฑ์ให้พร้อมจัดแสดงอยู่เสมอ - พัฒนานิทรรศการ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กให้มากขึ้น เน้นการส่งเสริมให้เข้าใจง่าย และเหมาะกับช่วงวัยของเด็ก

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	ความคาดหวัง • พัฒนากิจกรรมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น • เป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ เช่น ด้านธรรมชาติ ด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไป ฯลฯ ที่มีความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ • พัฒนาเทคนิคการนำเสนอ และข้อมูลนิทรรศการและกิจกรรมให้น่าสนใจและทันสมัยตลอดเวลา • พัฒนากิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย รวมทั้งมีความหลากหลายของกิจกรรม • มีการพัฒนานวัตกรรมใหม่สำหรับการนำเสนอข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ให้ทันตามยุคสมัย
ด้านการให้บริการ	ความต้องการ • จัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลบันทึก งานค้นคว้า อย่างเป็นระบบ และควรดำเนินการโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญการจัดการสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ • ควรปรับปรุงด้านความพร้อมการให้บริการของอาสาในแต่ละส่วนให้ดียิ่งขึ้น • เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับผู้เข้าชมมากขึ้น ได้แก่ พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่จอดรถ ป้ายบอกทาง บริการตู้เอทีเอ็ม บริการร้านสะดวกซื้อ เอกสารแนะนำการเข้าชม และอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น • ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีพื้นที่ใช้สอยและทำประโยชน์ได้เพิ่มมากขึ้น • พัฒนาระบบการให้บริการในทุกด้าน และคำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อม ความคาดหวัง • อพวช. ควรให้ความสำคัญกับชุมชนและโรงเรียนรอบพื้นที่ อพวช. • อพวช. ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต แหล่งพัฒนาอาชีพ และสามารถเข้าถึงได้ง่าย • ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งให้สะดวกในการเข้าถึงมากขึ้น • อพวช. จัดให้มีการบริการนอกสถานที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศไทย • การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการให้บริการเพิ่มมากขึ้น เช่น การจองเข้าชม ระบบการจำหน่ายตั๋ว

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ความต้องการ - ปรับปรุงงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้การดำเนินงานของ อพวช. เพิ่มมากขึ้น - การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้คนมา อพวช. มากขึ้น - ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ในสื่อหลักที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น - ควรมีการประชาสัมพันธ์เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นเนื่องจากมีกลุ่มลูกค้าต่างชาติเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ความคาดหวัง - เป็นแหล่งเรียนรู้และสถานที่สร้างแรงบันดาลใจชั้นนำในอาเซียน - ให้ อพวช. เป็นหน่วยงานที่เป็นที่รู้จักในฐานะหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ
ด้านการพัฒนาภายในองค์กร	ความต้องการ - พัฒนาการสื่อสารภายในองค์กร - การส่งเสริมคุณภาพบุคลากรให้มีความรู้เหมาะสมกับหน้าที่ - เพิ่มกำลังคนในหน่วยงานสนับสนุนให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับ - จัดการอบรม และพัฒนาบุคลากรภายในให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน - เสริมศักยภาพด้านวินัยให้บุคลากรในทุกส่วนงาน - ปรับปรุงระบบการจัดการด้านเอกสารให้สามารถจัดการง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และรวดเร็ว ความคาดหวัง - มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรภายในทั่วทั้งองค์กรให้มีศักยภาพเพื่อตอบสนองภารกิจของ อพวช.

กลุ่มที่ 9 กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. และหน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
ด้านการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้	ความต้องการ - เพิ่มเติมด้านการสื่อสารให้กว้างขึ้นไม่เฉพาะเจาะจงเพียงด้านการศึกษาเท่านั้น - มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการนำเสนอและเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ

ประเด็นหลัก	ความคิดเห็น
	● พัฒนาด้านการสื่อสารให้ทั่วถึงประชาชนไทยทุกพื้นที่ ● เพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการให้ความรู้ให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย ความคาดหวัง ● นำงานวิจัยมาใช้งาน และทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศให้ได้มากที่สุด
ด้านการส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์	ความต้องการ ● สร้างแรงจูงใจให้เยาวชนหันมาสนใจความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น
ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ	ความต้องการ ● ปรับปรุงบรรยากาศภูมิทัศน์รอบนอกอาคารให้ร่มรื่นผ่อนคลาย

บทที่ 6

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช. ปี 2564 - 2567

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ขององค์กรด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร การกำหนดขอบเขตของการมุ่งเน้นและบริหารจัดการกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการจัดระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมถึงการวิเคราะห์ช่องว่างในการดำเนินงาน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะทำงานการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า อพวช. จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารองค์กร ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. จึงดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันขององค์กร ได้ดังนี้

➤ วิสัยทัศน์ขององค์กรด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

“เป็นองค์กรที่สร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างยั่งยืน”

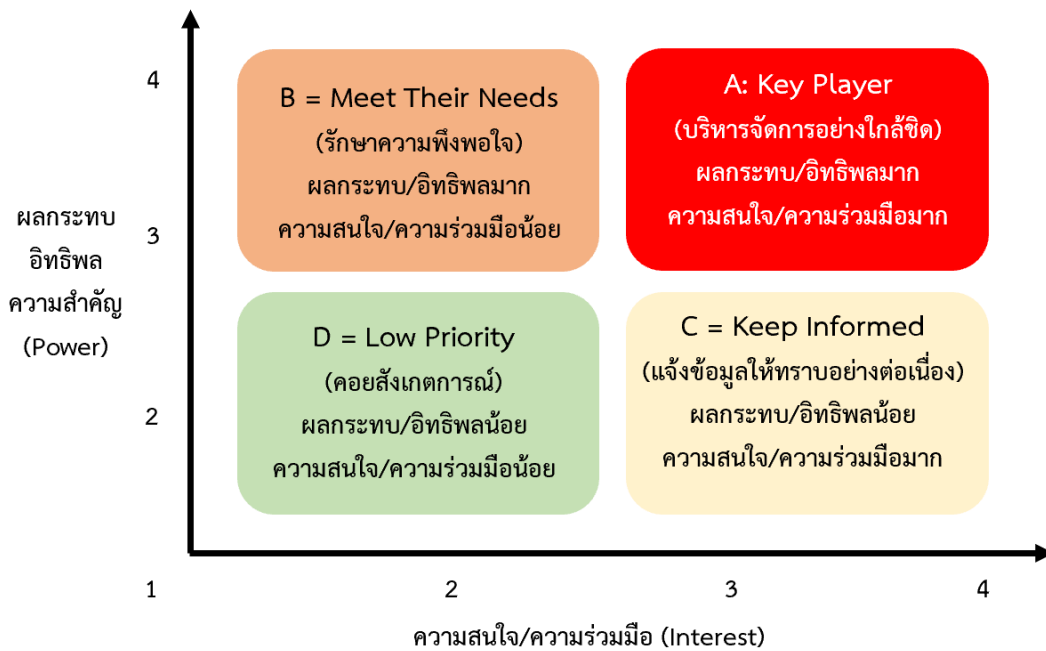
➤ เป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. เพื่อให้เกิดภาคีเครือข่ายที่ร่วมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจมากขึ้น
2. เพื่อรักษาความผูกพันและสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อผลักดันสถานะการดำเนินงานของ อพ.สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้ชั้นนำระดับสากลที่เข้าถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างยั่งยืน
4. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ระบบสารสนเทศและกระบวนการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและที่เอื้อต่อการดำเนินการด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
5. เพื่อสร้างวัฒนธรรมของการเป็นองค์กรที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน

➤ การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นได้มีการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรในภาพรวม ดังนี้

- **A: Key Player** ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ได้แก่
 - กลุ่มที่ 2 พันมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐ และเอกชน) ที่มีการร่วมงานกับ อพวช. โดยมีเป้าหมายทางวิชาการร่วมกันหรือสอดคล้องกันในการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์ในทางตรงและทางอ้อม
 - กลุ่มที่ 4 ชุมชน/หน่วยงาน ในพื้นที่ให้บริการของ อพวช. (บริเวณคลองห้า เดอะสตรีท รัชดา และเชียงใหม่) ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อม จากการดำเนินงานของ อพวช. เป็นผู้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของการประกอบการของ อพวช. และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการทำงานของ อพวช.
 - กลุ่มที่ 5 ลูกค้า/ผู้รับบริการภายนอก ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงและใช้บริการจากการดำเนินงานของ อพวช. ในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ การให้บริการองค์ความรู้ รวมทั้งบริการอื่น ๆ ตามภารกิจและความเชี่ยวชาญ ของ อพวช.
 - กลุ่มที่ 7 ผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน ที่ดำเนินธุรกิจร่วมกับ อพวช. ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ อพวช. ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามภารกิจ
 - กลุ่มที่ 8 บุคลากร อพวช. ที่ปฏิบัติงานภายในองค์กร ได้แก่ พนักงาน ลูกจ้าง อาสาสมัคร
- **B: Meet Their Need** ต้องรักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ ได้แก่
 - กลุ่มที่ 1 หน่วยงานเชิงนโยบาย ทั้งในระดับประเทศและนโยบายระดับองค์กร ที่มีหน้าที่กำกับควบคุม และติดตามให้การดำเนินงานของ อพวช. เป็นไปตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในฐานะหน่วยงานของรัฐ เกิดการเติบโตและมีความยั่งยืน และให้ อพวช. ดำเนินการตามกระบวนการของหน่วยงานในพื้นที่
 - กลุ่มที่ 6 สื่อมวลชน และสื่อ (Media) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารทุกช่องทาง และใช้ในสื่อช่องทางการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์
- **C: Keep Informed** ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่
 - กลุ่มที่ 3 คู่ค้า ผู้รับจ้าง และผู้จัดหาทรัพยากร ที่ทำงานร่วมกับองค์กรเพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์สินค้า และ/หรือ บริการ
- **D: Low Priority** ต้องคอยสังเกตการณ์ ได้แก่
 - กลุ่มที่ 9 กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง และอื่น ๆ กลุ่มที่ยังไม่รู้จัก อพวช. หน่วยงานคู่แข่ง หมายถึง ผู้ดำเนินธุรกิจที่ใกล้เคียงกับ อพวช. และอาจเป็นเหตุให้อพวช. สูญเสียลูกค้า หรือจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจที่เป็นพันธกิจ เช่น แหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการองค์ความรู้อื่น ๆ เป็นต้น



แผนภูมิ การลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช.

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ได้พัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกลุ่ม และจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ข้อจำกัด ที่ได้วิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

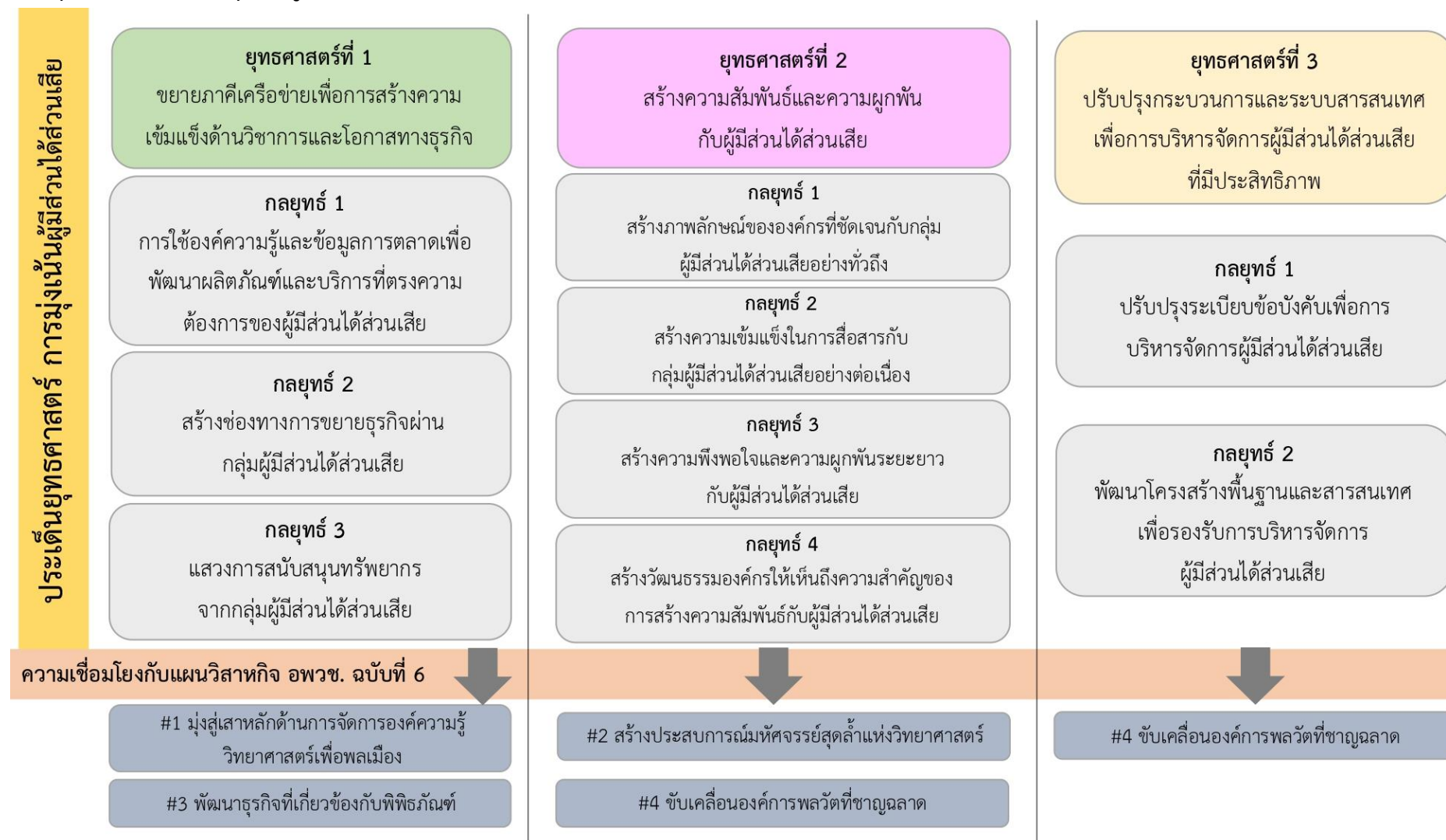
➤ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อพวช.

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ขยายภาคีเครือข่ายเพื่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการ และโอกาสทางธุรกิจ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ปรับปรุงกระบวนการและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของ อพวช. ปี 2564 – 2567



ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ขยายพันธมิตรร่วมสร้างความรู้และร่วมพัฒนาธุรกิจ มีกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1: ขยายเครือข่ายเพื่อร่วมสร้างความรู้และนวัตกรรม (Co-creation of Knowledge and Innovation)

เป็นการสร้างความร่วมมือ และเปิดเวทีให้เครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดหรือเผยแพร่ โดยมี อพวช. ช่วยเป็นผู้ประสานงานหรือ platform เพื่อให้งานการจัดการองค์ความรู้ของ อพวช. เกิดขึ้นจากทุกภาคส่วน และเป็นประโยชน์ และตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาข้อมูลองค์ความรู้จากการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ทั้งภายในและองค์ความรู้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และช่องทางธุรกิจ (Co-business Development)

การคิด พัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สามารถทำให้เกิดรายได้แก่ อพวช. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งเกิดการแบ่งปันผลกำไรและการตอบแทนทางธุรกิจที่เป็นธรรม เกิดรายได้ที่ Share Profit/Mutual benefit ทั้งในส่วนที่เป็นการแบ่งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน การนำข้อมูลทางการตลาด ความต้องการของลูกค้ามาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงรุกด้วยการใช้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ทั้งในรูปของตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน

กลยุทธ์ที่ 3 แสวงหาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากร (Contribution with Recognition) โดยพัฒนาความสัมพันธ์กับหน่วยงานสนับสนุน ที่ให้ความสำคัญกับงานด้านการศึกษา หรืองานเพื่อสังคม เพื่อขอรับการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประสิทธิภาพการทำงานของ อพวช. เน้นการขอสนับสนุนด้านงบประมาณ การให้ทุน การสนับสนุนพื้นที่ การให้เปล่า ทั้งในรูปแบบเป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน

ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการขยายภาคีเครือข่ายเพื่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการและโอกาสทางธุรกิจนี้ พิจารณาจากการที่ อพวช. มีจุดแข็งด้านเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการที่หลากหลายทั้งในและต่างประเทศที่เข้มแข็ง และปัจจุบันโอกาสที่นโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและการเรียนรู้นอกห้องเรียนเปิดกว้างมากขึ้น ทำให้สามารถสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการทางธุรกิจที่หลากหลาย แปลกใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ และเป็นโอกาสในการสร้างความร่วมมือได้กับหน่วยงานพันธมิตรทางวิชาการและพันธมิตรทางธุรกิจ รวมทั้งกลุ่มผู้ลงทุนและผู้สนับสนุนได้ต่อไป

ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ยังสอดคล้องกับแนวทางของแผนวิสาหกิจ อพวช. ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการมุ่งสู่เสาหลักด้านการจัดการองค์ความรู้วิทยาศาสตร์เพื่อพลเมือง ในส่วนของกลยุทธ์ด้านการสร้างพันธมิตรในการจัดการความรู้และสื่อสารวิทยาศาสตร์ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานกับเครือข่ายและประสิทธิภาพการจัดการองค์ความรู้ขององค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ ในส่วนของกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบธุรกิจใหม่เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการและการขยายโอกาสทางธุรกิจและสร้างรายได้ด้วยนวัตกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 กระชับความสัมพันธ์และความผูกพัน มีกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งสื่อสารภาพลักษณ์ขององค์กรที่ชัดเจนกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึง โดยการนำเสนอในภาพรวมของภาพลักษณ์องค์กร ประชาสัมพันธ์องค์กร สร้างการรับรู้ สื่อสารถึงคุณค่า บทบาทของ อพวช. ผู้สังคมที่ชัดเจนและแตกต่างจากคู่แข่ง การสร้างระบบให้เกิดการสื่อสารอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม มีการบริหารจัดการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และขยายไปได้กว้างไกล

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างความพึงพอใจและความผูกพันระยะยาวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในระยะยาวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดความผูกพันด้วยการทำงานแบบมีเป้าหมายร่วมกันให้เกิดความสำเร็จแบบ win-win กับทุกฝ่าย เกิดการต่อยอดความสัมพันธ์ในระยะยาว เกิดความยั่งยืนในความร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเชิงวิชาการ เชิงบริหารจัดการ หรือเชิงธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลักดันการสร้างวัฒนธรรมในบุคลากร การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การจัดการด้านทุนมนุษย์ที่ให้ทุกส่วนงานให้ความสำคัญ และเข้าใจการบริหารความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของความเป็นธรรม โปร่งใสและยั่งยืน

ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ พิจารณาจากการที่องค์กรที่ยังต้องปรับปรุงในส่วนของการสร้างความสำคัญและการเข้าร่วมในบทบาทขององค์กร กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง และสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้ง การส่งเสริมให้บุคลากรมีความเข้าใจด้านการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งโอกาสด้านการปฏิรูปทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของประเทศ การปรับโครงสร้างภายในองค์กรของ อพวช. และโครงการสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. รวมทั้งการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและระบบออนไลน์ ทำให้สามารถพัฒนาระบบที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมทุกกลุ่มและสม่ำเสมอ

ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ยังสอดคล้องกับแนวทางของแผนวิสาหกิจ อพวช. ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างประสบการณ์มหัศจรรย์สุดล้ำแห่งวิทยาศาสตร์ โดยเน้นให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่จะสร้างแรงบันดาลใจด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การพัฒนาความผูกพันระยะยาวที่ผู้รับบริการได้รับความสุข สนุก ความพึงพอใจ ในการมีประสบการณ์ที่ อพวช. และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนองค์การพลวัตที่ชาญฉลาด ในส่วนของการการพัฒนองค์กรให้บุคลากรมีศักยภาพและแรงจูงใจเพิ่มขึ้น เสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาระบบดิจิทัลให้รองรับภารกิจขององค์กรในการพัฒนารัฐกิจ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ปรับปรุงระบบและกระบวนการเพื่อประสิทธิภาพและควมมีธรรมาภิบาล มีกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 จัดระบบการทำงานที่เป็นมาตรฐาน โปร่งใสและเป็นธรรม

การพัฒนาระบบงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกองค์กรได้ร่วมให้ความเห็นในการพัฒนากระบวนการทำงาน ชักถาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน รวมทั้งเกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ กำหนดโครงสร้างองค์กรและภาระงานที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกลุ่ม

กลยุทธ์ที่ 2 ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับเพื่อสร้างความคล่องตัวในการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

โดยการทบทวน กระบวนการ ระเบียบด้านการทำงานร่วมกับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการร่วมทุน ระดมทุน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสารสนเทศเชื่อถือได้และมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลของ อพวช. ที่ให้สามารถสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดเผยข้อมูลอย่างเหมาะสม การรักษาข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับปรุงกระบวนการและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีประสิทธิภาพนี้ พิจารณาจากการที่องค์กรยังขาดของระบบสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยปัจจุบันโอกาสที่ในประเทศและสังคมโลกเริ่มเข้าสู่การเป็นสังคมดิจิทัล การทำ Digital Transformation และการปรับโครงสร้างองค์กรและโครงการสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลขององค์กร จะส่งเสริมให้มีการจัดระบบฐานข้อมูลได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการทบทวนข้อจำกัดด้านนโยบายและข้อกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจ การยอมรับและความพึงพอใจในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมสนับสนุนหรือร่วมดำเนินโครงการต่าง ๆ ของ อพวช.

ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ยังสอดคล้องกับแนวทางของแผนวิสาหกิจ อพวช. ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนองค์การพลวัตที่ชาญฉลาด ในส่วนของการการพัฒนาองค์กรให้บุคลากรมีศักยภาพและแรงจูงใจเพิ่มขึ้น เสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัย และการพัฒนาระบบดิจิทัลให้รองรับภารกิจขององค์กรในการพัฒนาธุรกิจ

➤ คำนิยาม

คำที่ใช้	ความหมาย
ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy Issue)	ประเด็นหลักที่ อพวช. ต้องคำนึงถึง ต้องการพัฒนา ต้องการมุ่งเน้น และดำเนินการ
เป้าประสงค์ (Goal)	เป็นสิ่งที่ อพวช. ต้องการจะบรรลุ โดยต้องนำประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy Issue) มาพิจารณาว่าหากดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์จนประสบความสำเร็จแล้ว อพวช. จะได้รับประโยชน์อย่างไร
ตัวชี้วัด (Key Performance Indicator)	สิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ว่า อพวช. สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ได้หรือไม่ ขั้นตอนนี้จะต้องพิจารณาหาปัจจัยที่เป็น ตัวบ่งชี้ดังกล่าว
ค่าเป้าหมาย (Value Added)	ตัวเลข หรือค่าของตัวชี้วัดความสำเร็จที่ อพวช. ต้องการบรรลุขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของการกำหนด หรือระบุไว้ในแผนงานนั้น ๆ อพวช. ต้องการทำอะไร ให้ได้เป็นจำนวนเท่าไร และภายในกรอบระยะเวลาเท่าใด
มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ (Methods)	แนวทางหรือวิธีการที่ อพวช. จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ (Goal) โดยมาตรการและแนวทางการปฏิบัตินี้จะกำหนดขึ้นจากการพิจารณาจากปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors) เป็นสำคัญ กล่าวคือต้องพิจารณาว่าในการที่จะบรรลุเป้าประสงค์ข้อหนึ่ง ๆ นั้น มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จ และเราจำเป็นต้องทำอย่างไร จึงจะไปสู่จุดนั้นได้

➤ การกำหนดขอบเขตและแนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ประเด็นการวิเคราะห์ SWOT การระบุประเด็น และการวิเคราะห์ช่องว่างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดทำยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร และการจัดลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรในภาพรวม จึงได้กำหนดแนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปี 2564 - 2567 ดังนี้

ตาราง รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรในภาพรวม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ระดับความสำคัญ	ประเด็นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รูปแบบแนวทางการสร้างความสัมพันธ์	วิธีการสื่อสาร
หน่วยงานเชิงนโยบาย	รักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ	การเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติในลักษณะของการสื่อสารสองทางที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาลก่อให้เกิดความยั่งยืนขององค์กร	- การเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างระดับนโยบายสู่ระดับปฏิบัติให้คล่องตัวยิ่งขึ้น - การจัดให้มีอนุกรรมการย่อยเพื่อให้เกิดการถ่ายทอด นโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและครอบคลุม - การเน้นย้ำและพัฒนามุมมองด้านธรรมาภิบาลในระดับ ต่าง ๆ	เข้าพบ ประชุม หารือ
พันธมิตรความร่วมมือ (ภาครัฐและเอกชน)	การบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด	- การร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ - การให้ความสำคัญ Recognition - การสนับสนุนทางวิชาการ - การทำงานร่วมกันที่มุ่งประโยชน์ของประเทศในภาพรวม - การใช้ทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ - การเคารพและไว้วางใจในการทำงานอย่างเป็นระบบและมีธรรมาภิบาล	- สร้างเวทีการมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ - รับฟังความเห็นในการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ - การกำหนดระบบการสื่อสารและการประเมินความพึงพอใจของเครือข่าย	เข้าพบ ประชุม หารือ ความร่วมมือ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ระดับความสำคัญ	ประเด็นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รูปแบบแนวทางการสร้างความสัมพันธ์	วิธีการสื่อสาร
ลูกค้า ผู้รับจ้าง และผู้จัดหา ทรัพยากร	แจ้งข้อมูล ข่าวสารของ องค์กรให้ ทราบอย่าง ต่อเนื่อง	- การปฏิบัติที่เท่าเทียม - การทำตามข้อตกลงและสัญญา - การแจ้งระบบและระเบียบที่ชัดเจน - การบริหารงานตามสัญญาและเงื่อนไขด้วยความ เป็นธรรม	- สื่อสารระเบียบ นโยบาย ข้อบังคับ - การติดตามความพึงพอใจ - การจัดระบบการบริหารสัญญาที่โปร่งใส ถูกต้องและรวดเร็ว	หารือ แจ้งข้อมูลตาม ช่องทางการ สื่อสาร
ชุมชน/ หน่วยงาน ใน พื้นที่ให้บริการ	การบริหาร จัดการอย่าง ใกล้ชิด	- การปฏิบัติที่เท่าเทียม - การระวังการกระทำที่จะส่งผลกระทบต่อ ชุมชน - การสร้างประโยชน์แก่ชุมชนรอบพื้นที่ โดย คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความต้องการของ ชุมชน - การสร้างประโยชน์แก่สังคม โดยคำนึงถึง สภาพแวดล้อม และความยั่งยืน	- สร้างการมีส่วนร่วม - นำนโยบาย Zero Waste และ Eco Efficiency มาบูรณาการในกระบวนการ ทำงาน - การสร้างช่องทางให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ กับพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ - การสร้างช่องทางให้หน่วยงาน NGOs หน่วยงานด้านมลพิษ มีส่วนร่วมบูรณาการใน กระบวนการทำงาน	หารือ แจ้งข้อมูลตาม ช่องทางการ สื่อสาร
ลูกค้า/ ผู้รับบริการ ภายนอก	การบริหาร จัดการอย่าง ใกล้ชิด	- ติดตามผลการรับบริการอย่างใกล้ชิดและ ต่อเนื่อง - รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะ - พัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการ - การให้บริการที่เป็นประโยชน์และสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้า	- ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังและลด ความกังวลโดยการรับฟังความเห็น - การให้ลูกค้ามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใหม่ - การติดตามความพึงพอใจของลูกค้า	แจ้งข้อมูลตาม ช่องทางการ สื่อสาร

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ระดับความสำคัญ	ประเด็นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รูปแบบแนวทางการสร้างความสัมพันธ์	วิธีการสื่อสาร
		- การให้บริการที่มีมาตรฐาน จริยธรรม และความปลอดภัย	- การสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ลูกค้าที่หลากหลายกลุ่ม - การพัฒนาและนำมาตราฐานพิพธิภัณฑ์มาใช้ในการบริหารจัดการในทุกส่วนงาน - การให้ความสำคัญกับประเด็นด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยในการบริหารจัดการ	
สื่อมวลชน และสื่อ (Media)	รักษาความพึงพอใจและตอบโต้ความต้องการ	- การประสานงานที่รวดเร็ว - การให้ข้อมูลครบถ้วนถูกต้อง - สื่อสารอย่างต่อเนื่อง - รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ	- ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังและลดความกังวลโดยการรับฟังความเห็นจากสื่อ - การติดตามความพึงพอใจของสื่อ - การติดตามความพึงพอใจของการใช้สื่อ	เข้าพบ แจ้งข้อมูลตาม ช่องทางการสื่อสาร
ผู้ลงทุนและผู้สนับสนุน	การบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด	- การดำเนินงานร่วมกันด้วยหลักธรรมาภิบาล - การปฏิบัติที่เท่าเทียม Mutual Benefit - Share profit - การทำตามข้อตกลงและสัญญา - การปรับข้อกฎหมายการร่วมธุรกิจ	- สร้างโครงการจากผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของผู้สนับสนุน - ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังและลดความกังวลโดยการรับฟังความเห็น - เปิดเวทีมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ - การติดตามความพึงพอใจ - การสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์	เข้าพบ หารือ เจรจา ต่อรอง
บุคลากร อพวช.	การบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด	- การกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล - การดำเนินงานตามนโยบาย	- การรับฟังความเห็น - การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร - การพัฒนาด้านชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม	ประชุม หารือ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ระดับความสำคัญ	ประเด็นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รูปแบบแนวทางการสร้างความสัมพันธ์	วิธีการสื่อสาร
		- สร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร - การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลตอบแทน สวัสดิการ ที่เป็นธรรม ปลอดภัย และมีความสุขการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อสร้างความยั่งยืนให้องค์กรในระยะยาว - ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อการพัฒนาต่อยอดความสามารถ - สร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้เป็นมิตร	- การสร้างระบบค่าตอบแทนรายโครงการ - การปรับปรุงระเบียบข้อบังคับด้านการประเมินและสวัสดิการ - การสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ในองค์กร	แจ้งข้อมูลตามช่องทางการสื่อสาร
กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับอพวช. และหน่วยงานคู่แข่ง / อื่น ๆ	คอยสังเกตการณ์	- สร้างแรงจูงใจให้สนใจและรู้จัก อพวช. มากขึ้น - การดำเนินงานขององค์กรโดยคำนึงถึงการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด - การแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม และไม่ใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม	- การยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงาน - การสร้างนวัตกรรมใหม่ที่ตอบโจทย์ลูกค้าที่หลากหลายกลุ่ม - การเพิ่มและขยายช่องทางการสื่อสารการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงมากขึ้น	แจ้งข้อมูลตามช่องทางการสื่อสาร

บทที่ 7

การถ่ายทอดยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่การปฏิบัติ

➤ แนวทางการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่การปฏิบัติ

จากแผนยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. คณะทำงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า ได้ดำเนินการจัดทำกรวิเคราะห์และสรุปแผนการดำเนินการในภาพรวม เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานคณะกรรมการบริหาร อพ. และคณะกรรมการ อพวช. เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยกำหนดให้มีการเผยแพร่แผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อพวช. ปี พ.ศ. 2564 – 2567 สู่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้รับรู้ และกำหนดการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปยัง สำนัก/ศูนย์ เพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับสำนัก/ศูนย์ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

การติดตามและประเมินผล

คณะทำงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า กำหนดให้ มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแผนปฏิบัติการรายปี โดยทบทวนกระบวนการสำคัญและสำรวจกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแผนฯ ที่กำหนด เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งนวัตกรรม ให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวัง และลดความกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การบริหารความเสี่ยงของการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คณะทำงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า กำหนดให้มีการจัดทำกรรายงานภาพรวมการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ และแผนปฏิบัติการของแต่ละสำนัก/ศูนย์ โดยรายการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดสรรบุคลากรในการดำเนินงาน การบริหารทรัพยากร การรายงานผลการดำเนินงานและการปรับปรุงกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตาราง แผนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า อพวช. ปี 2564 - 2567

[illegible]

ภาคผนวก

คำสั่งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่ 2/2564

ลงวันที่ 8 มกราคม 2564

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า



คำสั่งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ที่ ๒ / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า

ตามที่ได้มีคำสั่งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่ ๓๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้เสียและลูกค้า นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและภารกิจ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มตลอดจนลูกค้าที่ใช้บริการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จึงให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๓๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ และแต่งตั้งคณะกรรมการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้าชั้นใหม่ ประกอบด้วย

๑. รองผู้อำนวยการ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (นางกรรณิการ์ เฉิน)	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสาวรณิ ยูธานุสรณ์	รองประธานคณะกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาธุรกิจและเครือข่าย	รองประธานคณะกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์แห่งชาติ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักบริการผู้เข้าชม หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักบริการกลาง หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมและการผลิตสื่อ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๒. นางสาวศิริรัตน์ พรหมแก้ว	คณะกรรมการ
๑๓. นางสาวธัญญา อัครโชคชัย	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาวชนิกา คงสวัสดิ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวกัญญาก็ค แรงจริง	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นางสาวฐิตียา ชุ่มมาลี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยุทธศาสตร์ด้านลูกค้าและตลาด
๒. กำหนดระดับความสำคัญและจัดทำแผนการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๓. วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศจากลูกค้า ตลาด ผลิตภัณฑ์และบริการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานและการแข่งขัน

๔. จัดทำแผน...

๔. จัดทำแผนบริหารจัดการลูกค้าและตลาด การจำแนกกลุ่มลูกค้าและกำหนดเป้าหมายการตลาด การรับฟังความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า
๕. ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า
๖. ร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะทำงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า
๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รวิน ระวิวงศ์)

ผู้อำนวยการ

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

“ ร่วมสร้างสังคมวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน ”

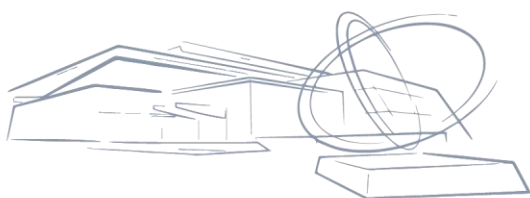
Creating Scientific Society for the Sustainable Development of the Nation



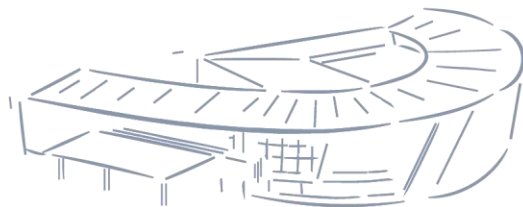
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์



พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา



พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ



พิพิธภัณฑ์พระรามเก้า

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
National Science Museum Thailand, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation
39 หมู่ 3 เทคโนโลยี ต.คลองห้า อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
โทร: 02 577 9999 โทรสาร: 02 577 9900 E-mail: info@nsm.or.th